

Toplum Gönüllüleri Vakfı (www.tog.org.tr), İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin Gençlik Çalışmaları Birimi (<http://genclik.bilgi.edu.tr>) ve STK Birimi (<http://stk.bilgi.edu.tr>) gururla sunar:

BİR ADRESE BÜYÜTEÇ TARİHÇE DENEMESİ VE EK DERS OLARAK İZLEMELERE GİRİŞ 101

Aşağıda Adrese Büyüteç fikrinin nasıl hayata geçtiği, daha sonra TOG ile kurulan ortaklık ve son olarak STK Birimi'nin eklenmesiyle bugünkü halini alan Adrese Büyüteç'in kısa bir tarihini sunuyoruz.

I. GİRİŞ

Bir çalışmayla ilgili anıların ne kadar “tarih” olup olmadığı tartışmalıdır. Fakat bu anılar yazılmadığı sürece de birileri – bizler de dahil – unutmaya devam ediyoruz. Bu çerçevede aşağıdaki metni gayet subjektif (objektifim diyen baba – neden “ana” değil az sonra - yiğit var mı şu hayatta) gözlemleri olarak okumakta yarar var. Aşağıda yazılanların hepsi doğrudur. Sadece kime göre doğru, belki onu tartışmak gerekir. Tartışmak isteyen buyrun tartışsın, biz bu arada işimize bakalım.

Adrese Büyüteç'in tarihi, daha bu “proje”, bir fikir halindeyken Gençlik Çalışmaları Birimi ofisinde yaptığımız bir toplantıya dayanıyor. Yanlış hatırlamıyorsam 2007 yazıydı. 2008 programımız üzerinde konuşurken herkes aklındaki masaya sıkıyordu. “Yeni” bir şey yapmak istiyorduk. Hatırlıyorum, tüm bu politika mevzu konuşulurken özellikle Türkiye'deki kadın hareketinin geçtiğimiz 15 senede yaptığı sıçramadan da esinlenerek “onların” neyi nasıl yaptığını daha bir merakla bakmaya başlamıştık.

Tüm bu konuşmalar sonucu – konuşma değil de sesleri yükselen insanların yaptığı şey diyelim – Türkiye'deki gençlik alanıyla ilgili de bazı tespitleri yaptığımızı hatırlıyorum. Tabi bu tespitleri şimdi sakın kafayla düşününce böyle sıralıyabiliyorum. Yoksa tüm o konuşmalar içinde bunlar arada geçen cümle bombardımanından nasibini alan kelimeler bütünüydü sadece...

II. TESPİTLER

Özetlemek gerekirse:

1. Türkiye’de gençlerle ilgili bilgi eksikliği mevcut. Alanda kim var, ne var, nasıl var gibi konuların hanesine yazabileceğimiz neredeyse koskoca bir sıfır.¹ Bugün Türkiye’nin akademisyenlerine araştırmacılarına sorun; gençlerle ilgili araştırmalar bazı toplumsal reflekslerin ürünüdür. “Acaba gençler siyaset hakkında ne düşünüyor”dan başlar, gazetelerin ikinci sayfalarındaki bol renkli ve aynı derecede suçlayıcı biçimde “gençler şu konuda şöyle düşünüyor” diye devam eder (haksızlık etmemek lazım, bazı gazeteler bu araştırmaları Cumartesi eklerinin manşetlerine de taşırlar). Bunun sonucu bu ülkede ya hislerimizle konuşuruz ya da olmasını istediğimiz şeyleri ardarda sıralarız. İşkembeden sallarız yani...
2. Gençlerin özel ve ya toplumsal alanda başına ne geliyorsa görünür değil. Özellikle özel ve kamusal alan ayrımının altını çizerek bu saptamayı yapmıştk. Çünkü özel alanda olanlar kültür, aile geleneği gibi zaten “böyle gelmiş böyle giden”ler kadar doğal geliyor herkese. Babanın (toplumsal cinsiyet böyle bir şey işte) sözünü dinlemekle başlayan, ne okuyacağına karar verme konusunda – zaten ailede karar verildiği için – bir kafa karışıklığı bulunmayan, hatta bekaret kontrolünü bile “normal” karşılayanların olduğunu düşündüğümüzde listeyi uzatmaya da gerek kalmaz.

Kamusal alana gelindiğinde, genç kadınların üniversitelere girmeye çaişması toplumsal belleklerde “islamcılarının” (bunlar her kimse) bir oyunu olarak algılana dursun, kamusalın çeşitli alanlarında – tıpkı aile benzeri – “doğal dışlayıcı” işleyiş devam eder. Bu çerçevede saçı uzun ve kulağında küpe olan bir gencin yaşadıklarıyla üniversitede kulüp kurmaya çalışırken yaşanan maceralar kendi başlarına birer kitap olur. Yetmez, üstüne 40 ciltlik ansiklopedi yazılır.

3. Gençlik kuruluşları “projecilik” hastalığına yakalanarak hayata amaç, hedef, aktivite, kaynak lugatından bakmaya başladılar. (Bu saptamayı yaptıktan az sonra tükürdüğümü yalayacağım, sonuçta Adrese Büyüteç’ten bahsediyoruz. Ama şimdilik hazır yer bulmuşken devam edeyim.)

Bu durumun kendisi, genelde sivil alanın özelde de gençlik alanının hizmet odaklı çalışmaları kendi içinde bir amaç haline getirmesini de doğal hale getiriyor. Çünkü o zaman kaç kişi hizmet aldı, ne değişti sorularına kendimizi prangalarla bağlıyoruz. Birileri hedef kitle oluyor, biz onlardaki değişimi “maksimize” etmek için en “verimli” biçimde “süreçler” düzenliyoruz. Tabi bahsettiğimiz gibi bunu sadece gençlik alanıyla sınırlandırmamız gerekiyor. Sonuçta Türkiye sivil toplumunda böyle bir eğilim var.²

¹ Haksızlık yapmamak için iki kitabın adını hemen geçirelim: Türkiye 2008 İnsani Gelişme Raporu: Türkiye’de Gençlik (UNDP), 2008 ve Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları Yentürk N., Kurtaran Y., Nemutlu G. (İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları), 2008.

² Kafadan atmıyoruz herhalde. Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)’in Sivil Toplum Endeksi Projesi çıktıklarına bir bakın bakalım: <http://www.step.org.tr/> Bu araştırma dünyada sivil toplumu düzenli aralıklarla haritalamaya çalışan küresel bir projenin parçası.

Bir “büyüğüm” üç çeşit insan var demişti (evet biliyorum, Sivas Gençlik Konseyi kapanış konuşmasında da söylemişim bunları Toplum Gönüllülerine. E ne yapalım, hayat bulanları değil yaygınlaştıranları seviyor): Kişileri, olayları ve sistemleri konuşanlar... Bizler bazen ilk, sıklıkla ikinci ama asla üçüncü olamıyoruz. Oysa savunu faaliyetleri, özellikle kendi hakkını arayanların en fazla kullandığı yöntemlerden biri (evet, Türkiye’de bile). Gerçi sayısı az ama bakınız insan hakları, kadın hakları ve çevre hareketleri).³

4. Gençlik kuruluşları, 3 no’lu tespitin de etkisiyle, hayata haklar temelinde bakmıyorlar. Sanki bir devlet baba var (işte yine bir toplumsal cinsiyet vakası daha), o işi (“iş” kelimesine dikkat) “lütfen” yapıyor. Gençler de eğer başlarına bu gelen şeyden memnunsalar şükrediyorlar. Eğer memnun değilse de ... hmmm ... sadece memnun olmuyorlar. Bir açıdan padişah ile kul arasındaki ilişki modern biçimde devam ediyor. Hesap soran yok. Yapılanın iyi olup olmadığını kontrol eden yok. Alan memnun veren memnun. Yuvarlanıp gidiyoruz işte.
5. Gençlik alanında yenilikçilik kaf dağının tepesindeki zümrüdü anka gibi. Herkesin dilinde ama daha gören olmamış. “Rahat” işler yapmayı seviyoruz ve seçiyoruz. Çünkü daha kolay. Kim uğraşacak şimdi yeni bir şeyler için kafa patlatmaya. Başımıza gelen en yeni şey çocuklara (evet bu da ayrı bir konu. Burada Zeki Müren’e en yumuşak ve kibar sesiyle “Neden sanat Sayın Müren” diye soran kadın spiker gibi bir ses devreye giriyor ve “Evet gençler, neden çocuk projeleri?” diyor) yaptığımız kursların (bu kurs olayı da ayrı bir konu. Okula giden biri haftada en az 30 saat zaten kursa gitmiyormuş gibi) konusunu değiştirmek (ki bu da ÖSS’ye hazırlıktan en fazla değişse değişse fotoğraf “kursuna” dönüşür). Şu yazdığım anlaşılabilir paragrafı “E başka ne yapılabilir ki?” diye soranlara ithaf ediyorum. Siz böyle düşünmeye devam ettikçe elalem fezada halay çeker, bize de bön bön bakmak.
6. Gençler, özellikle gençlik alanı olarak tanımlanan kesimde, kendileri için ayağa kalkmıyor. En son arka sıralardan tahtada yazanı görmek için ayağa kalkan sen mi bunu söylüyorsun demeyin. Bu biraz 3. Maddedeki projecilik hastalığına tutulanlarla da alakalı. Kendin için istediğini ... ay pardon. Kendin için olanı politik olarak görmek yaygınlaştı. Oysa STK’larda siyaset yapılmaz (neden acaba, şaka gibi) diye bir ezberimiz de var.

Bizim üniversitede (90’lı yıllar, en az 15 sene önce. Yani tarih öncesi...) Siyaset Bilimi okuyanlara ilk öğretilenlerden biri “herşey politiktir” olmuştur. Siyasi partilerle alakalı olması başka, politik olması başka. E tabi bu durum, öznenin – bu durumda gençlerin – kendi hak çemberlerini geliştirmelerini de zorlaştırıyor. Oysa gençlerin başına geleni en iyi gençler biliyor. Bu yüzden öznenin merkezde olduğu her türlü aktivizm (dikkat, proje değil) diğerlerine göre az daha güçlü gibi geliyor. Kafayı çalıştırmaya gerek yok ki, başına gelen şeyleri en iyi sen biliyorsun, paylaş yeter...

³ Şöyle bir göz gezdirmek için STK Eğitim ve Araştırma Birimi’nin ilgili sitesine bakılması salık verilir: <http://stk.bilgi.edu.tr/savunuculukseminer.asp>

7. Eğitim şart. Ne yaparsak yapalım içinde mutlaka olsun - en az iki doz. Farklılıklarla ilgili bir sorun mu var, hemen bir eğitim yapalım. İnsan haklarını "öğrenmek" için de bir eğitim yapalım ama süresi uzun olsun, konu "derin". Gençleri örgütlemek için eğitim eksik, hemen tasarlayalım.

Şöyle kaba bir hesap yaptık. Bir öğrencinin haftada maruz kaldığı (evet gerçekten kelime bu) eğitim saati otuzla kırk saat arasında değişiyor. Tabi üniversiteye geldikçe sayı düşer. Hele vakıf üniversitesiye (Amerikan sistemi oluyor ya) 20'nin altında seyreder. Bir gencin haftada 30 saat maruz kaldığı (ve dikkat bu haftada, bunu seneye ve senelere yayarsak olayın gerçek boyutu ortaya çıkar) şeyin karşısına 3, 5, 10, 30 saatlik eğitimler koyuyoruz. Sonra da olmadı mı, daha fazla eğitim diye milletin başının etini yiyoruz. Yahu mümkün mü bir eğitimin mucizeler yaratması? Bunu da gençlik alanının bir hastalığı olarak not ediyoruz.

Çok uzatmayalım, bu yedi tespiti temel alarak kendimizce önce iki ayrı araç tasarladık. Bunlardan biri yerelde izleme grupları kurma fikriydi. Diğer de gençlere yönelik çalışma ziyaretleri örgütlemektir. Her ikisi de yukarıda yapılan tespitler çerçevesinde bizce yapılması gereken şeylerdi. Yaptık da... Bir farkla. Bu iki çalışmayı birleştirdik.

III. HAZIRLIK TOPLANTILARI

Tabi tüm bu süreci düşünürken acaba kimler bizlerle bu çalışmalarda yer almak ister diye de kafayı patlattık. İzleme diyoruz politika diyoruz ya, bu dilden anlayacak kişilerle (dikkat örgütlenme değil) tartışma ihtiyacımız vardı. Uzun uzun bu işi neden yapacağımızı konuşmadan sadece nasılına beraber karar verebileceğimiz arkadaşlarımızla irtibata geçtik. Bu son yazdığım cümleye dikkat. Bu cümleyi yazmak için aynı yolda yürüyenlerin güvene ihtiyacı vardır. Bu yüzden herkesle olmazdı bu iş.

Sonuçta bir işi beraber yapmak için fikrin hep beraber ortaya çıkmasına gerek yok. Benzer biçimde gençlerle ilgili herhangi bir çalışmayla ilgili fikrin de mutlaka gençlerden gelmesi gerekmez (biri tutsun beni neler demeye başladım?) Fakat tüm süreci beraber tasarlamada eğer özne – ki bu durumda buradaki arkadaşlarımız – işin içinde olmazsa olmuyor işte. Bu aşamadan sonra temel çalışma biçimimiz bu çalışmayı yapmak isteyen arkadaşlara alan açmak ve imkan sağlamak biçiminde oldu.

Yoğun bir telefon ve eposta trafiği üzerinden Malatya, Kocaeli ve Samsun'la "işleri bağladık". Dediler ki – haklı olarak – bu iş çok soyut. Sizden birileri gelsin tayfaya beraber bu işi anlatalım. Malatya ve Kocaeli'ne gittik. Malatya'da yemekhane altındaki yarı kapalı salon odada, Kocaeli'nde de bir kafede bir araya gelmiştik diye hatırlıyorum. Samsun'u da gözümüze kestirdik. Tabi buralara gidince şunu gördük. Masada ne tasarlasan tasarla, sahaya inince racon biter (bu eski bir Japon atasözüdür, aklınızda olsun). Olayı anlatmakta zorlandık. Allahaan millet zeki, bizim gibi değil. Tüm çakmalığımıza rağmen kıvırdılar işi.

Bu toplantılarda daha çok bu işi neden yapmamız gerektiği üzerine sohbetler döndü. Sonuçta ilk irtibata geçtiklerimiz için olay net, ama ekibin geri kalanına da anlatmak gerekiyor uzun

uzun. Millet de haklı. Neden izleme diyor. Somut değil diyor. Ne politikası diyor. Diyor da diyor.

Kocaeli'nde Gölcük Belediyesi'ne ait bir Kültür Merkezi'nde 2 günlük bir çalışma yaptık. İkinci gün kar yağmaya başlayınca kapağı tepelerde bir yerde bir eve attık. Dışarda kar, içerde soba, yemekli kahkahalı çalışmayı yapmıştık. Ben arabayı o karların arasından nasıl çıkardım, kayarak ve tırsarak o yollardan nasıl geçtim ayrı bir roman konusudur. TOG'la ilgili güzel anılarımdan biri olarak kaldı o karlı gün.

Malatya'ya da bu sefer iki kişi tekrar giderek – soğuk il kütüphanesinde, bir sabah da nerdeyse kapıda kalarak – iki günlük bir toplantı yapma imkanımız olmuştu. Bu maceradan aklımda kalanlar K. Maraş – Malatya arasındaki otobüs yolculuğunda midemin bulanması, Nintendo DS'le Mario Party saatleri ve – STK dayanışması sağolsun – Malatya AEGEE'nin bize evini açması oldu. K. Maraş'ta bir dostumuzu da ziyaret etmiştik. Şimdi düşününce hakikaten çok şey geçmiş bunların üzerinden...

IV. ÇALIŞMA ZİYARETİ

Tüm bu gelişmeler yavaş yavaş hayatımızı şenlendirmeye başlarken çalışma ziyaretleriyle izlemeleri birleştirelim demiştik ya. Açık çağrı yapmadık çünkü hangi illerden az çok kimin geleceği belliydi. Yolda bize Samsun ve İzmir katıldı. İzmir – hakikaten – yolda katıldı. Yer çekimini bulmamızı Newton'ın başına tesadüfen düşen elmaya borçlu olduğumuz düşünülürse aslında büyütmemek lazım.. Tam başlayacakken “abi sen de gelsene bak şöyle şöyle bir durum var” vakasıyla ayakları yere basan bir başlangıç yapma fırsatı bulduk İzmir'de Samsun'da da piyangodan biri çıktı. Ama çok da iyi oldu. Arada Ankara'ya bir huruç denemesi yaptık, arkadaşlar ilgilenmedi. Ol(a)madı.

Mart 2008'de bu illerden gelen (her ilden iki demiştik) arkadaşlarla özellikle izleme, politika oluşturma ve savunuculuk yapma gibi konularda, gençlik alanı dışındaki STK'lar ne yapıyor, doğrudan deneyimledik. Çok eğlendik. Ayrıca bir çok farklı kurumun izleme dahil hangi yöntemlerle kendi alanlarında politika oluşturma süreçlerine baktığını bizzat karşılıklı tartışma imkanı bulduk. Atmayayım ama 10 günde herhalde 25 kişi ve kurumla yüzyüze görüşme imkanımız oldu. Çalışma ziyaretlerinin son gününde katılımcılarla neye nasıl bakılacağına dair bir taslak rapor formatı da hazırladık. Kolay olmadı. Ama bakınca, galiba az çok değiştirmeye, bunu kullanıyoruz. E fena olmamış demek...

Tabi bu “çalışma ziyareti” de sivil alana önemli ve yenilikçi bir araç sundu. Halen hem biz, hem de beraber çalıştığımız bazı kurumlar kendi çalışma ziyaretlerini kendileri yapıyor artık. Çarpan etkiniz var mı diyenlere sunalım buradan hemen.

Bu arada iki arada bir derede baktık, bu izleme işinin adı Adrese Büyüteç olmuş.

V. İLK ÇABALAR

Amatörlük diz boyu. Disiplin sıfırdan hallice. Açıkcası ilk tecrübe için düşe kalka öğrenmeye başladık. Her ilde yeni arkadaşlarla tanıştık. Adrese Büyüteç ziyaretlerindeki anekdotlarla güldük. Aldığımız geri bildirim üzerinden yeni seneyle ilgili belki de en önemli kazanımlardan

biri, bu işi yerelde örgütleyen arkadaşların kendi yerellerine başka bir gözle bakabilmeleri konusunda almış olduğumuz yoldur. Özellikle ilk sene emeği geçenleri ismen olmasa da burada anarak teşekkür etmek hem bizleri hem onları iyi hissettirecektir sanırım (Evet dostlar hayat böyle bir şey işte. Sen işi yerelde örgütle, tüm kahrını çek, sonra adamın teki gelsin, ismini söylemesin, üstüne üstlük bir de kendi ismini yazının sonuna yazsın. Olacak iş değil. Ama üzülmeysin, alışıyorsunuz)

Hiç abartmadan söylüyorum, onlar olmasaydı Adrese Büyüteç olmazdı. İyi ki onlarla başlamışız. Tekrar sağolun dostlar.

VI. YENİ BİR ORTAKLIK

İşin içine TOG girdi. Zaten bizlerin irtibata geçtiği gençler ağırlıklı olarak Toplum Gönüllüleri'ydi. Fısıltı gazetesi yavaş yavaş çalışmaya başladı. Vallahi biz örgütlemedik. Konseyler, eposta grupları derken bir baktık, olmuş. Bu işi yapan arkadaşların sahiplenmesiyle hem başka arkadaşlar aramıza katıldı, hem de TOG'un kurumsal olarak bir ortak olması gerçekleşti.

Bunun ilk somut çıktısı Samsun 19 Mayıs Gençlik Merkezi'nde, 2008 sonbaharında 3 günlük bir paylaşım toplantısıdır. Bu günden itibaren finansmanı TOG sağlamaya başladı. Gençlik Çalışmaları Birimi de yavaş yavaş işi bizzat örgütleyen değil modeli devreden ve işin daha kalem kağıt işine bulaşan bir yanını tutmaya başladı. Hem bu işi kendi yerelinde örgütleyenlerin bir buluşması, hem de yeni örgütlenmelerden bu işi sahiplenmek isteyenlerin toplantısı olarak Adrese Büyüteç tarihine geçtik. Yine kararlar alındı. Formlar güncellendi. Deneyimler paylaşıldı. Gaza gelindi. Ve sahaya çıkıldı. Bu sıkıcı yazının ilerleyen sayfalarında ilgili rapora erişme zevkini tadacaksınız. Bu izlemeleri yapan arkadaşlar bizleri öldürmedi ya, başımıza hiç bir şey gelmez. Ama bomba gibi raporlar çıktı sonuçta. Pilot dönemin deneyimi sonucu ikinci dönemdeki arkadaşlar, Adrese Büyüteç'i ete kemiğe büründürdüler. Görünür ve somut hale getirdiler. Onların da bu işte çok emeği var. Bir demet teşekkürü de onlar için dile getirelim.

Samsun sonrası üç ile gidip ekiplerin deneyimlerini onlarla sohbet ederek videoya çekme imkanı bulduk. E nerede bu videolar diye sormayın. Her şeyin bir zamanı var. Yavaş yavaş...

VII. ŞİMDİ

Ağırlıklı olarak 2009'daki gözlemler üzerinden elimizde bir çok izleme raporu var. Bunlar üzerinde çalıştık. Projenin finansmanı ile ilgili yeni destekçiler bulundu.⁴ Ayrıca STK Eğitim ve Araştırma Birimi⁵ de artık bu çalışmaya ortak oldu. Bu işin yerelde nasıl örgütlendiğine yönelik – tüm deneyimlerin de olduğu – bir kitapçık oluşturma peşindeyiz. Buna bir de film ekleyeceğiz. İnternet sitesi ile ilgili çalıştık. Tüm sayfayı toplayacak bir etkinlik planladık. Çıktıları ne yapacağız sorusunu sormamak için artık bulduklarımızı karar alıcılarla paylaşacağımız bir etkinlik tasarladık. Ama önce ekteki raporlarla ilgili üç beş kelime edelim.

⁴ 2009 sonbaharında önce National Endowment for Democracy (NED) (www.ned.org), daha sonra da Avrupa Komisyonu (<http://ec.europa.eu/>) Adrese Büyüteç'in yaklaşık 1,5 senelik destekçisi oldular.

⁵ <http://stk.bilgi.edu.tr/>

VIII. 2008 YILININ İZLEME RAPORLARINI YAZARKEN

Raporlar İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya ve Samsun illerindeki gözlemlere dayanıyor.

Bu raporları insanlar yazdı.

Farklı kişilerin farklı özellikleri var. Bu çerçevede farklı insanlar farklı algılıyor. Çok normal. Bu yüzden bazı izlemelerde aynı durumların farklı gözlemlenmesi olmuş olabilir. Bu bir izleme çalışmasının doğal bir uzantısıdır. Bu çerçevede mevcut gözlemlerin “bilimsel” bir nitelik değil “algısal” bir nitelik taşıdığı iddia edilebilir. Bu anlayış doğru ama eksiktir. Çünkü algılar benzer biçimde kümелendiği ölçüde bilimsellik kazanır. Bu çerçevede farklı mekanlarda farklı kişilerin yaptığı gözlemlerin ağırlıklı olarak aynı durumları işaret etmesinin kendisi de sosyal bilimler açısından bir veri olma halini asla yitirmez aksine bu yönde kuvvetlenir.

Hak temelli yaklaşımda temsili verinin anlamsızlığı

“Türkiye’deki kaç ilde bu gözlemleri yaptınız ki genelleme yapıyorsunuz?” sorusuna verilecek net cevap şudur. Devlet/yerel yönetimler tüm yurttaşlarına eşit mesafede durmakla yükümlüdür. Kamu kurumları bir standart çerçevesinde bu hizmetleri sağlarlar. Mekana ve kişiye göre bunların yaygınlığı ve niteliği değişmez. Bu çerçevede soru(n) buradaki gözlemlerin ne kadar temsili olup olmadığı değil eğer bir kişinin başına bile farklı bir uygulama geliyorsa bunun sorumlusunun ilgili kamu kurumu olduğu gerçeğidir. Yani bu paragrafın başındaki gibi bir soru, varoluşu itibarıyla zaten yoktur.

Sadece olumsuzlukları yazıyorsunuz eleştirisi

Bir kamu kurumunun temel görevi, yurttaşların tümüne ihtiyaçları temelinde hizmet sağlamaktır. Yani “iyi” çalışmak bir meziyet değil bir görevin yerine getirilmesidir. Olumlu değil zaten olması gerektir. Durum böyleyken ağırlıklı olarak iyi gitmeyenlerin altını çizmeyi uygun bulduk. Bunu bilerek ve isteyerek hayata yönelik alınmış bir pozisyonudur.

Bu liste aslında uzayıp gider. Fazla uzamaması için aşağıda - daha uzun - bir raporu sizlerle paylaşıyoruz. Bu raporun kısıtı bahsettiğimiz gibi çoktur. Fakat bir “ilk”i denemek açısından paylaşmaya değerdir. Genel olarak gençlere hizmet sağlayan kurumların hangi uygulamalarının geliştirilmesi gerektiğiyle ilgili de önemli ipuçları barındırmaktadır.

Kolay gelsin...

2008 ADRESE BÜYÜTEÇ⁶ İZLEME RAPORU

Gökdağ Göktepe⁷, Özlem Çolak⁸ ve Yörük Kurtaran⁹

Yapılan çalışma kapsamında İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya ve Samsun'da yaklaşık 60 gencin kendilerine hizmet veren beş kamu kurumunu izlemesiyle aşağıdaki raporlar oluşturuldu. İllerin seçilmesinde temel kriter pilot bir çalışma olması sebebiyle “yapılabilirlik”tir. Bizzat izlemeye katılan gençlerle ilgili böyle bir seçim süreci işlemedi. “Gönüllülük” easıyla bu çalışmaya destek vermek isteyen gençler, birbirlerini mevcut Toplum Gönüllüleri yapısı içinde ve ilgili il özelinde “bularak” sürece dahil oldular.

İzleme yapılan kurumlar: Valilik ve Üniversiteler bünyesinde bulunan Avrupa Birliği Dış İlişkiler Ofisleri, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne ve belediyelere bağlı Gençlik Merkezleri, belediyelerin kent konseylerinin altında bulunan Gençlik Meclisleri, üniversitelerin Spor Kültür Daire Başkanlıkları, üniversiteler bünyesindeki Medikolar ve Yurt-Kur Müdürlüğü ile birlikte üniversite öğrencilerinin barınma ihtiyaçlarını karşılayan yurtlardır. Kurumların tümü toplam 104 alan üzerinden izlendi.

Bu 104 alanı izleyerek elde edilen veriler beş tema altında analiz edildi. Bunlar, fiziki koşullar, bilgiye erişim, denetlenebilirlik ve katılım, hizmet kalitesi ve toplumsal cinsiyet olarak belirlendi.

Gözlenen 104 alanın her biri yukarıda adı geçen beş tema altında kategorize edildi. Gönüllülerden gelen veriler açık uçlu olduğu için her veri kendi başına bir kategori olarak değerlendirildi. Bu sayede, gençlerin hizmet almak üzere gittikleri kamu kurumlarındaki deneyimlerini daha geniş bir biçimde almakla ilgili bir seçim yapıldı. Her rapor, izleme sonrası kaydedildi. Daha sonra bu kayıtlar proje koordinasyon ekibine gönderildi. Burada tüm izlemeleri tek bir dosyada görmek üzere her izleme elektronik ortamda kaydedildi. Bu tablolardan yararlanılarak tüm gözlemler elinizdeki rapora dönüştü. Tüm raporların dilini standartlaştırmakla ilgili bir çalışma yapıldı.

⁶ Adrese Büyüteç halen Toplum Gönüllüleri Vakfı (www.tog.org.tr), İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi (<http://stk.bilgi.edu.tr>) ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi (<http://genclik.bilgi.edu.tr>) tarafından yürütülmektedir. Bu rapor, 2008 yılında pilot olarak yürütülen projenin sonuç raporudur. Projeye ilgili daha ayrıntılı bilgi için www.adresebuyutec.net adresine bakabilirsiniz.

⁷ Toplum Gönüllüleri Vakfı, gokdag.goktepe@tog.org.tr

⁸ Toplum Gönüllüleri Vakfı, ozlem.colak@tog.org.tr

⁹ Gençlik Çalışmaları Birimi, yoruk@bilgi.edu.tr

İzlemeler, pilot olması sebebiyle hem hizmet sağlayıcılarla yapılan görüşmeler hem de izleme gruplarının kendi gözlemlerine dayalıdır.

Aşağıda adı geçen kamu kurumlarının izlenmesi sonucu elde edilen verilerin analizi bulunabilir.

GENÇLİK MERKEZLERİ

(Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki Gençlik Hizmetleri Dairesi'ne
ve Belediyelere bağlı)

İki ilde ikişer tane olmak üzere beş ilde toplam yedi Gençlik Merkezi izlendi.

A. FİZİKİ KOŞULLAR

1- Merkez hangi saatler arasında çalışıyor? (sabah – akşam, hafta sonları açık mı?)

Gençlik merkezlerinin açık olduğu saatlere bakıldığında her gençlik merkezinden farklı yanıt alındı.

Merkezlerin 09.00 - 17.00, 08.00 - 17.00, 08.00 - 20.00, 08.00 - 22.00 ve 10.00 - 18.30 saatleri arasında açık olduğu gözlemlendi. Bir gençlik merkezinden 24 saat açık oldukları bilgisi elde edildi.

Merkezlerden birindeyse ilk izlemede 10.00 - 18.00 olarak bildirilen çalışma saatleri, ikinci izlemede 09.00 - 17.00 olarak bildirildi. Ayrıca bu merkezde, merkezin açık olduğu saatlerin gençlerin durumuna göre esnetilebildiği de eklendi.

İzleme yapılan gençlik merkezlerinden beşinde merkezlerin hafta sonu da açık olduğu görüldü. Hafta sonu açık olanlardan birinde, merkezin hangi saatler arasında açık olduğuna dair net bir zaman dilimi verilmezken, merkezdeki kurs saatlerine göre çalışma saatlerinin esnetilebildiği ifade edildi. Bir diğer merkezdeyse merkezin 24 saat boyunca açık olduğu belirtildi. Gençlik merkezlerinden birinde hafta içi 20.00 olan kapanış saatinin hafta sonu 18.00 olduğu, bir diğerindeyse hafta içi ve cumartesi günü kapanış saatinin neredeyse aynı (18.30) saat olduğu görüldü.

Gençlik Merkezlerinin çalışma saatleri farklı gençlerin farklı ihtiyaçlarına göre düzenlenmemiştir. Merkezlerin çalışma saatleriyle ilgili bir standart yoktur.

2- Merkez nerede? Kendi binası var mı? Ulaşım nasıl? (Mesela hava karardığında güvenli ulaşılabilen bir yer mi? Veya şehir merkezinden tek vasıtayla ulaşılabilir mi?)

Merkezin konumuna ve ulaşımının nasıl olduğuna bakıldığında farklı gençlik merkezlerinin farklı koşulları olduğu ortaya çıktı.

Bu merkezlerden bir tanesine şehir merkezinden tek vasıtayla kolayca ulaşılabilirken, merkezin bulunduğu yere gelindiğinde esas zorluğun başladığından bahsediliyor. Merkezin yerinin çok sapa ve ıssız olduğundan, üstelik herhangi bir güvenlik olmadığından ve merkezin yerini belirtecek dikkat çekici bir tabela olmadığından söz ediliyor. Ek olarak merkezdeki çalışanların da bu durumdan şikayetçi oldukları ve gençlik merkezinin daha merkezi bir yere taşınması durumu olduğu da not düşüldü.

Diğer bir gençlik merkezinde, merkezin yine konum olarak merkezi bir yerde olmasına karşın izleme grupları için görünür bir yerde olmadığı ve dikkat çekmediği, giriş kapısının iki bina arasındaki dar bir geçitte olduğu ifade edildi.

İzleme yapılan diğer bir merkezin kendi binasının olduğu, ancak ulaşımının zor olduğu ve merkezin ara sokakta olmasından kaynaklı hava karardıktan sonra ulaşımında sorunların ortaya çıkma ihtimali doğurduğu belirtildi. Bununla birlikte gençlik merkezinin bazı etkinlikler için ücretsiz servis temin ettiği de eklendi.

Merkezlerden birindeyse hem bina açısından hem de ulaşım açısından gençlik merkezinin iyi durumda olduğu ifade edildi. Gençlik merkezinin şehir merkezinde olduğu ve eskiden elverişli olmayan bir binada hizmet vermeye çalışırken Valilik kanalıyla şu an hizmet verdiği binasının çok iyi durumda olduğu anlatıldı.

İki gençlik merkezine ulaşımın kolay olduğu, birinin şehir merkezine çok yakın, diğerinin ise kendi binasına sahip olduğu ve bu binanın merkezi bir konumda olduğu belirtildi. Ancak merkezi konumda olan gençlik merkezi için ilk izlemede merkezin içinde bulunduğu pasaj nedeniyle güvenli olmadığı gözlemciler tarafından ifade edilirken, ikinci izlemede bu mekanın merkezi konumundan dolayı gayet güvenli bir konuma sahip olduğu belirtildi.

*Merkezlerin konumlarından dolayı güvenlikle ilgili bir standart bulunmamaktadır.
Bu özellikle genç kadınların merkezlere ulaşım şartlarını olumsuz etkileyebilir.*

3- Bahçesi var mı?

Gençlik merkezlerinden iki tanesinde bahçe olduğu görüldü. Bu merkezlerden bir tanesinde var olan bahçenin başka bir spor salonuyla ortak kullanıldığı belirtildi ve gözlemciler tarafından etkinlik yapılmaya uygun bir bahçe olmadığı ifade edildi.

Bahçenin olmadığı söylenen merkezlerden bir tanesinde açık alan olarak bir balkon olduğu belirtildi.

İki gençlik merkeziyle ilgili bahçe olup olmadığı konusunda izleme raprundan herhangi bir bilgi edinilemedi.

4- Merkezin içinde beklenecek bir yer var mı? (Ayrı bir oda, oturmak için sandalye mevcut mu?)

Merkezlerin birinde, merkezin küçük bir bina olmasından kaynaklı ayrıca bir bekleme salonu olmadığı ancak merkezden faydalanmak için gelen gençlerin orada çalışan sorumluların kullandığı odaları rahatlıkla kullanabildikleri ve bu odalarda yeteri kadar sandalyenin mevcut olduğu gözlemlendi.

İki gençlik merkezinde ayrıca bekleme salonu gibi odaların olmadığı ancak koridorda sandalye vb oturulacak yeteri kadar alanın olduğu belirtildi. Bir diğer gençlik merkezindeyse gençlerin diledikleri yerde bekleme imkanına sahip oldukları ve yeterli sandalyenin mevcut olduğu gözlemlendi.

İzleme yapılan yalnızca bir gençlik merkezinde ayrıca bir bekleme salonunun olduğu ifade edildi.

Bir gençlik merkezinde bekleme yapılabilecek ve oturulabilecek bir yerin olup olmadığı sorusuna net olarak hayır yanıtı geldi.

5- Gençlerin vakit geçirebilmeleri için ayrılmış bir yer var mı? (Mesela burada bir toplantı masası, bilgisayarlar ve internet mevcut mu?)

Dört gençlik merkezinde bilgisayar ve internete erişim için olanakların mevcut olduğu fakat bunun dışında gençler için ayrıca vakit geçirebilecekleri başka odaların ya da özel uygulamaların bulunmadığı belirtildi. Bu tür olanakların bulunduğu merkezlerden birinde bu olanakları üye olanların kullanabildikleri fakat bunun dışında başka zaman geçirebilecek bir olanağın olmadığı görüldü. Bu mekan gözlemciler tarafından "sıkıcı" bir yer olarak tarif edildi.

Diğer gençlik merkezindeyse eğitimlerin ve kursların yapıldığı odaların olduğu ancak gençlere yönelik ayrılmış bir odanın bulunmadığı görüldü.

İki gençlik merkezi için ilgili raporlardan herhangi bir bilgi elde edilemedi.

Merkezlerin içinde gençlerin istedikleri biçimde zaman geçirebilecekleri mekanların olmayışı, merkezlerin "eğitim" odaklı mekanlar olduğunu göstermektedir.

6- Merkez binası engelli dostu mu? (Merkeze merdivenle ulaşıyorsa asansör veya tekerlekli sandalye için rampa var mı?)

Gözlemlenen beş gençlik merkezinde bu konuda herhangi bir uygulamanın olmadığı görüldü. Gençlik merkezlerinden biri için bu merkezi gözlemleyen gönüllüler tarafından merkezin tek eksik yanının engellilere yönelik bir uygulamanın olmaması olarak not düşüldü

Gençlik merkezlerinden bir tanesinde merkezin binasında asansör olmasına rağmen merkezin içinde bulunduğu pasajda asansör ya da rampa olmadığı için engelli gençlerin merkeze ulaşımı konusunda sorunların ortaya çıktığı belirtildi. Ancak engelli gençlerin merkez tarafından sağlanan donanımlı araçlarla merkeze ulaşımının sağlandığı da eklendi.

Bir diğer gençlik merkezinin binanın zemin katında olmasından dolayı engelli gençlerin buradan faydalanabildiği tespit edildi.

Engelli gençlerin merkezlere ulaşımı için mimari ve hizmet standardı mevcut değildir.

7- Gönüllülerin etkinlik yapabilecekleri atölye salonları var mı? (Salon varsa geniş mi) Tuvalet var mı? (Temiz mi?)

Gençlerin etkinlik yapabilecekleri salonlar beş merkezde de var. Gençlik merkezlerinden iki tanesinde bu salonlar çok geniş değil ama "normal" boyutlarda. Bir gençlik merkezinde, gençlerin etkinlikleri için kullanılan salonlar, gözlemciler tarafından "hoş ve rahat" olarak tanımlandı. Bir başka gençlik merkezindeyse sadece sportif faaliyetlerin yapıldığı bir salon olduğu belirtildi. Bir merkezle ilgili rapordan salonların nitelikleri hakkında bir bilgi edinilemedi.

Gençlik merkezlerinin üçünde binaların genel olarak temiz olduğu gözlemlendi.

İzleme yapılan gençlik merkezlerinden üçünde de tuvalet mevcut. Bu merkezlerden ikisinde tuvaletlerin oldukça temiz olduğu vurgulanırken, bir tanesinde tuvaletlerin dışarıda ve kilitli halde oldukları görüldü.

Üç gençlik merkezindeki tuvaletlerle ilgili bir bilgi raporlardan edinilemedi.

Bir gençlik merkeziyle ilgili rapordan etkinlik salonları ve tuvaletler konusunda herhangi bir bilgi alınamadı.

B. BİLGİYE ERİŞİM

1- Somut bir konuyla ilgili (Mesela projelerimize nasıl destek verebilirsiniz?) bilgilendirme için ne kadar zaman ayrılıyor?

Dört gençlik merkezinden gözlemcilerin aktardıkları, bilgilendirme için gençlik merkezindeki görevlilerin yeterli zamanı ayırdıkları yönünde oldu. Fakat gençlik merkezlerinden birinde, merkezin bu tür proje önerilerine çok açık olduğu izlenimi alınırken, bir diğerinde merkezin desteklemek istediği projelerin içeriğine çok önem verdiği bilgisi edinildi.

İki gençlik merkezinde bu tür proje vb. somut konularda sorulan sorulara yeterli zaman ayrılmadığı görüldü. Özellikle bir gençlik merkezinde, her konuyla ilgili yeterli bilgilendirme yapmadan belediyeye yönlendirdikleri, mekan kullanımından proje önerisine kadar muhakkak belediyenin yönlendirmesiyle gençlerin merkeze gelmeleri gerektiğinin söylendiği gözlemlendi.

Bir gençlik merkezindeyse kendi kurumları bünyesinde proje yapıldığına, dışarıdan projelere açık olunmadığına dair bilgi elde edildi.

Gençlik Merkezleri çalışanlarının tutumlarıyla ilgili hem olumlu ve olumsuz uygulamalar vardır. Bu konuda bir standart yoktur.

2- (Eğer bilgiyi veren biri varsa) Yaklaşımı nasıl? (Dinliyor mu, konuya hâkim mi?)

Dört gençlik merkezinde bilgiyi veren kişinin olumlu, sıcak, kibar bir yaklaşıma sahip olduğu, gözlemcileri dinlediği, sorulan sorulara yanıt verdiği ve konuya hakim olduğu gözlemlendi

Geri kalan üç gençlik merkezinde görüşülen kişilerin konuya hakim olmayan, dikkatle dinlemeyen bir tutum ve yaklaşıma sahip oldukları gözlemlendi.

Bilgilendirmeye ilgili durum nispeten olumlu fakat bir merkezin ayrı broşürü olmaması dikkat çekicidir.

3- Daha fazla bilgi için broşür, kitapçık benzeri belge veriliyor mu? (Talep edince mi veriliyor yoksa talep etmeden de veriliyor mu?)

Yalnızca bir gençlik merkezinde talep edilmeden konuşulan her konu hakkında bilgi verici broşür, kitapçık vb. belgelerin verildiği gözlemlendi.

Gençlik merkezlerinden birinde ilk izlemede, gözlemcilerin sormasına gerek olmadan broşür, kitapçık vb belgelerin verildiği bildirildi. Aynı personelin ikinci izlemede broşür ve kitapçık gibi belgeleri gözlemcilerin talep etmesi üzerine verdikleri, hatta halihazırda gerekli dokümanlara sahip olmadıkları ve internet sitelerinin yapım aşamasından olmasından kaynaklı iletişim sorunları yaşadıkları gözlemciler tarafından aktarıldı.

İki gençlik merkezinde sorulması halinde ilgili konularda broşür, kitapçık vb dokümanların sağlandığı görüldü.

Bir gençlik merkezinde gözlemciler, bilgilendirici doküman istemediklerini, istemedikleri için de herhangi bir belgenin onlara verilmediğini belirtti.

Gençlik merkezlerinin bir tanesinde merkezin kendine ait bilgilendirici broşür vb belgelere sahip olmadığı ve sorulduğunda belediyenin genel olarak hizmetlerini anlatan dokümanların dağıtıldığı dikkat çekti.

Bir merkezle ilgiliyse ilgili gözlem raporunda bilgi edinilemedi.

4- Kapıda "Gençlik Merkezi" tabelası var mı?

Bir gençlik merkezine yönelik yapılan iki izlemede ortaya çıkan farklı durumlar dikkat çekti. İlk izlemede gözlemciler tarafından "Gençlik Merkezim" gibi bir ifade barındıran bir tabelası olduğundan bahsedilen merkezle ilgili ikinci izlemede, girişte merkezin tabelasının olmadığı, daha sonra görülen tabelaninsa dikkat çekici olmadığı, koridorlarda yön gösterebilecek kimseyi bulamadıkları ancak danışmanlık yazan bir odadan içeri girdiklerinde bazı bilgilerle karşılaşabildikleri belirtildi. Bu neredeyse birbirine zıt bulguların tespiti dikkat çekti.

Diğer altı gençlik merkezinin tabelası olduğu saptandı. Ancak bu merkezlerden ikisinin tabelasının zor görünen yerlerde asılı olduğu gözlemlendi.

5- Merkezin içi nasıl? (Duvarlarda projelerle ilgili, gençleri bilgilendirmek için posterler var mı? Güncellenen bir bilgilendirme panosu mevcut mu?)

Yalnızca bir merkezle ilgili gözlemcilerin tümünün olumlu ifadeleriyle gençlik merkezinin duvarlarında yapılan projelerin posterlerinin, etkinliklerin fotoğraflarının, basında çıkan haberlerin olduğu ve yeterince bilgilendirici afiş olduğu görüldü.

Yine iki gençlik merkezinde duvarlarda bilgilendirici panoların ve posterlerin olduğu gözlemlendi.

Üç merkezde posterlerin ya hiç olmadığı ya da az olduğu ve pano olmadığı görüldü. Bir merkezdeyse pano ve posterlerin olmadığı, ancak buna karşın merkez tarafından düzenlenen kampla ilgili bilgilendirici afişlerin çeşitli yerlerde olduğu görüldü.

6- Yereldeki gazete, dergi ve TV kanallarının merkezden haberi var mı? Düzenli olarak basına bilgilendirme yapılıyor mu?

İzleme yapılan üç gençlik merkezinin yerel gazeteler ile birlikte çalışmalar yaptığı, yerel gazetelerin merkezlerden haberdar oldukları, düzenli bilgilendirmenin yapıldığı, tanıtımların yerel gazeteler vasıtasıyla yapıldığı öğrenildi.

Bir gençlik merkezinde yerel gazete/basınla merkezin ilişkileri yetersiz olarak tanımlanırken, bir gençlik merkezinde ise böyle bir ilişkinin olmadığı belirtildi.

Bir diğer gençlik merkezinden ise sadece yalnızca il müdürlüğünün bülteninin yayımlandığı öğrenildi. Merkezlerden biri ile ilgili bilgi ilgili rapordan alınamadı.

Gençlere ulaşmanın araçlarından biri olabilecek yerel basınla bağlantılar yeteri kadar kullanılamamaktadır.

C. DENETLENEBİLİRLİK VE KATILIM

1- Merkeze nasıl üye olunuyor? Üyelik kriterleri var mı? (Üyelerin yükümlülükleri mevcut mu? Yaş aralığı nedir?)

İzleme yapılan dört gençlik merkezinde, merkeze üye olabilmek için gençlerin üyelik formu doldurmaları gerektiği belirtildi. Üyelik formu doldurulmasının gerekli olduğu merkezlerden birinde, 18 yaşından küçük olan gençlerin üye olabilmesi için gençlerin velileri ile merkeze gelmeleri ve üyelik formundaki ilgili yerlerin veliler tarafından da doldurulması gerektiği bilgisi verildi. Bu dört merkezin üçünde üye olmak için üyelik formunun yanı sıra iki adet vesikalık fotoğraf ve kimlik fotokopisi istendiği bilgisi de elde edildi.

Bir gençlik merkezindeyse üyelik talebinin bildirilmesi ve isim, okul gibi bilgilerin alınması ile gençlik merkezine üyeliğin gerçekleştirildiği öğrenildi. Bu merkez açısından gençlik merkezinin bulunduğu ilde oturma avantaj sağladığı ve etkinliklere katılabilmek için de üyelik gerektiği ifade edildi.

Bir başka gençlik merkezindeyse üye olmak için aranan tek koşulun üye olmak isteyen kişinin ev, iş ve/veya okul vasıtası ile söz konusu ilçe ile bir bağlantısının olması olduğu vurgulandı

Beş gençlik merkezinde üyelik için gereken yaş aralığı farklı olarak belirtildi. En düşük alt yaş sınırının 7, en yüksek üst yaş sınırının ise 25 olduğu görüldü.

Gençlik merkezlerinden birinden ise bu konu ile ilgili herhangi bir bilgi edinilemedi.

Gençlik merkezlerinin hedef kitlesinin hangi yaş aralığı olduğuyla ilgili standart yoktur. Üyelik için ilgili şehir temelinde bir aidiyet, özellikle yaz ayları için sorun yaratabilir.

2- Her gelen genci kabul ediyorlar mı? Kriterler nelerdir?

Gözlemciler tarafından izleme yapılan yedi gençlik merkezinden dört tanesinde gençlik merkezine gelen her gencin kabul edildiği ve istekli-İlgili olmak dışında gençler için herhangi bir kriter aranmadığı belirtildi. Söz konusu bu merkezlerden birindeyse gençleri var olan proje veya aktiviteye göre yönlendirdiklerinden söz edildi. Ayrıca yine aynı gençlik merkezinde ÖSS ve OKS'ye yönelik çalışmaların daha ağırlıkta olduğu da eklendi.

Gençlik merkezlerinden yalnızca birinde kriter olarak merkezin bulunduğu ilçe ile işin, okulun ve/veya evin ilçe ile bağlantılı olması gibi bir kriter arandığı görüldü.

İki gençlik merkezinden ise gençlik merkezine kabul kriterlerinin olup olmadığına ilişkin herhangi bir bilgi elde edilemedi.

Faaliyetlerin planlanması ve uygulanmasında gençlerin katılım araçlarıyla ilgili standart bir uygulama bulunmamakta, bu da katılımı olumsuz etkilemektedir.

3- Yapılacak etkinliklere nasıl karar veriliyor? Katılım mekanizmaları nasıl işliyor? (Mesela gençlik merkezi üyelerinin katıldığı düzenli toplantılar yapılıyor mu?)

Bu konuda çeşitli sonuçların elde edildiği görüldü.

Gençlik merkezlerinden yalnızca birinde, gençlik merkezi üyelerinin katıldığı ve haftada bir düzenlenen toplantılar vesilesiyle gelecek dönemlerde neler yapılacağına ilişkin kararların verildiği gözlemlendi.

Bu konuda bilgi alınan dört gençlik merkezindeyse, merkezde yapılacak etkinliklerin planlanmasına ilişkin başka mekanizmaların devrede olduğu görüldü. Örneğin bir gençlik merkezinde yapılacak etkinliklerle ilgili çalışanların fikirlerinin ve üye talepler-

inin birlikte değerlendirildiği ancak üyelerin katıldığı düzenli toplantıların düzenlenmediği bilgisi alındı.

Bir başka merkezdeyse, merkez dahilinde halihazırdaki etkinliklerin yanı sıra üyelerin talepleri doğrultusunda ve o etkinlik için gereken yeterli çoğunluğun oluşması durumunda yeni etkinliklerin de yapılabildiği belirtildi. Etkinlik planlamalarının daha önceden ve yönetmeliğe göre yapıldığı da ifade edildi. Ayrıca eğitmen durumuna ve katılıma göre kursların açıldığı da eklendi.

İki gençlik merkezinde yine üyelerin katılım mekanizmasında yer almadıkları ve etkinliklerin müdürlük ya da gençlik merkezinin bağlı bulunduğu belediye tarafından yönetmelik çerçevesinde belirlendiği, buna uygun kurslar vb eğitimler açıldığı, üyelerin ise bunlara katılmak suretiyle gençlik merkezi ile ilişkilendikleri belirtildi.

Diğer iki gençlik merkezi ile ilgili ise bu konuya ilişkin bilgi edinilemedi.

4- Gençlik merkezi kendini nasıl finanse ediyor?

İzleme yapılan yedi gençlik merkezinden altısının finansal olarak belediyeden/ devletten destek aldıkları ya da ana desteklerinin buradan geldiği belirtildi. Belediye dışında gençlik merkezlerinden bir tanesinde bazı projelerin fonlarla desteklendiği ifade edilirken, bir diğer gençlik merkezinde futbol maçlarında stadlardan ek destek sağlandığına dikkat çekildi.

Merkezlerin birinde değişen hükümetlere bağlı olarak gençlik merkezlerinin bütçesinde oynama olup olmadığı sorulduğunda, bu merkezlerin bütçesinin tüzük ve yönetmeliklerle sabit olduğu bilgisi alındı.

Bir gençlik merkezinin finansal kaynağı ile ilgili bilgiye ise erişilemedi.

Merkezler devlet ve belediyeler tarafından finanse edildikleri için farklı kaynak arayışlarına yönelmemektedir.

5- Gençlik Merkezi'nin bir danışma kurulu var mı? (yönetmeliğe göre olması gerekiyor)

Yalnızca üç gençlik merkezinde danışma kurulunun olduğu bilgisi elde edildi.

Gençlik merkezlerinden birinde danışma kurulunun olup olmadığına ilişkin sorulan soruya alınan yanıt, haftanın belli günlerinde merkezdeki projelere ilişkin kararlar almak için gönüllülerle liderlerin birlikte yaptıkları toplantıların olduğu şeklinde oldu.

İki gençlik merkeziyle ilgili bu bilgiye gözlemciler tarafından ulaşılamadı. Bir gençlik merkezi ile ilgili bilgiye ilgili rapordan anlaşılamadı.

Danışma kurullarıyla ilgili bir standart bulunmamakta. Bazı illerde kurulların bulunmaması dikkat çekicidir.

6- "Müslüman" olmayanlar üye olabiliyor mu?

Müslüman olmayanların gençlik merkezlerine üye olup olamadığına ilişkin soruya üç gençlik merkezinden olabiliyor şeklinde yanıt geldi ve hatta bir tanesinde gayrimüslim üyelerin olduğu belirtildi.

Bir gençlik merkezinde böyle bir ayrımın olmadığı; bir diğerinde üyelik için gencin din ve inancına yönelik soru sorulmadığı; bir diğer merkezde ise bu merkeze yönelik izleme yapan gönüllülerin böyle bir soru yöneltmedikleri bilgisi elde edildi.

Bir gençlik merkezi ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir.

7- Gençlik merkezinin gençlere sunduğu etkinlikler nelerdir?

İzleme yapılan gençlik merkezlerinin ikisinde sayılan etkinlikler şu şekildedir: bilgisayar, bağlama, gitar, resim kursu, tiyatro, halk oyunları, İngilizce, huzurevi ziyaretleri ve ağaç dikme. Bu merkezlerden birinde talep olması halinde ve imkan dahilinde başka etkinliklerin de düzenlenebildiği belirtildi.

Gençlik merkezlerinden birindeyse yapılan etkinlikler arasında; okula destek programları, güncel hayata ilişkin seminerler (deprem, meslek seçimi vb.) çeşitli diyalog projeleri ve geziler sayıldı.

İzleme yapılan bir diğer gençlik merkezindeyse daha çok spor ağırlıklı etkinlikler olarak, çeşitli atletizm kursları, sportif aktiviteler, geziler, kamplar vb etkinliklerin yapıldığı görüldü.

Diğer bir gençlik merkezinde ise özel olarak yapılan olan çeşitli etkinliklerden bahsedildi Mesela İspanyolca ve gitar kursu ile engellilere yönelik film gösterimleri gibi.

İki gençlik merkezi bünyesinde ise ne tür aktiviteler yapıldığı konusunda bir bilgi mevcut değildir.

Gençlik merkezleri gençlik kültürüyle yeteri kadar ilişki kuramadığı ölçüde ihtiyaç temelli faaliyetleri düzenleme kapasitesi azalıyor. Bu merkezlerdeki faaliyetlerin "klasik" çalışmalarından öteye gidememesini de getirmektedir.

8- Gençlik merkezi gençlerin katılımı için neler yapıyor?

İki merkez tanıtım masası açarak, var olan üyeler aracılığıyla gençlere bilgilendirme yaparak gençleri çekmeye çalıştıklarını bildirdi. Bu merkezlerden birinde gözlemciler tarafından önerilen projelerin tanıtıcı seminerlerinin yapılması önerisineyse bu tip seminerleri yaptıkları ancak sınırlı sayıda yapabildikleri şeklinde yanıt alındı.

Gençlik merkezlerinden biri bölgedeki okullarla ortak çalışmalar yürüttüklerini, bir diğer bölgedeki okullara yönelik tanıtım seminerleri yaptıklarını ifade ettiler.

İzleme yapılan bir gençlik merkezindeyse gençleri merkeze yönlendirici özel bir etkinlik yapılmadığı, sene başında belediyeden burs alan gençlere merkezle ilgili bilgilendirme yapıldığı, belediyenin gençlik meclisiyle siyasi bir partinin gençlik kollarının merkezin mekanını kullandıkları gözlemlendi.

İki gençlik merkezinin gençleri merkeze yönlendirici bir etkinlik yapıp yapmadıklarına dair bir bilgi elde mevcut değildir.

9- Lider ve yöneticilerin seçim şekli nasıldır?

Gençlik liderlerinin nasıl seçildiği konusunda cevap alınan iki gençlik merkezinden birinde, gerekli vasıflara sahip kişilerin lider seçilebildiği belirtildi ancak bu vasıflara ilişkin bir bilgi verilmedi; ikincisindeyse çeşitli eğitimlere katılan liderlerin gençlik merkezi içinde faaliyet gösterebildikleri belirtildi.

Üç gençlik merkezindeyse yöneticilerin belediyeye bağlı olarak çalıştıkları söylendi. Bu merkezlerden birinde gençlik merkezinin herhangi bir yönetim mekanizması olmadığı ve bir belediye ofisi gibi yönetildiği ve çalışanların taşeron firma tarafından temin edildiği ifade edildi.

Üç gençlik merkezinden ise bu konuda bir bilgi edinilemedi.

Gençlerle çalışanların nasıl seçildiğiyle ilgili bir standart kriterler bütünü bulunmamaktadır.

10- Liderlerin kaçısı spor kökenli?

Cevap alınan iki gençlik merkezinden birinde kesin sayı verilmemekle birlikte liderlerinin çoğunun beden eğitimi kökenli olduğu belirtildi. Diğer gençlik merkezinde spor kökenli kişilere öncelik verilmesine karşın hepsinin buradan gelmediği belirtildi.

İzleme yapılan diğer beş gençlik merkeziyle ilgili bir bilgi alınamadı.

11- Madde bağımlısı, eski hükümlü gençler v.b. gençlik merkezlerinde gönüllülük yapabiliyor mu?

Gönüllüler tarafından izlenen iki gençlik merkezinde madde bağımlısı, eski hükümlü vb dezavantajlara sahip gençlerin gönüllülük yapabilmelerine ilişkin, yapabildikleri yönünde cevap geldi. Yedi gençlik merkezinden ikisinde izleme yapan gönüllüler, gençlik merkezi yönetmeliğinde bulunan herkesin gönüllülük yapabileceği bilgisi üzerinden bu türlü dezavantajlı gençlerin de gönüllülük yapabilecekleri yönünde fikirlerini belirttiler.

Yalnızca bir gençlik merkezinde böyle bir duruma merkezin karar veremediği, belediye onay almak gerektiği gibi bir bilginin alındığı görüldü.

İki gençlik merkeziyle ilgili bilgi yoktur.

D. HİZMETİN KALİTESİ

1- Merkezde kaç kişi çalışıyor? Çalışanların yaş ortalaması nedir? Cinsiyetleri nelerdir?

Alınan bilgiler şu şekildedir:

Bir merkezde ortalama yaşları 40 olan, 4 erkek 1 kadın toplam 5 kişi; başka bir merkezde yaş ortalaması 27 olan, 6 profesyonel, 4 gönüllü; bir diğerinde 2 kişi; diğer bir merkezde yaş ortalaması 30 olan, 14 kadın ve 16 erkek toplam 30 kişi; ve son olarak bir merkezde ise 1 kadın, 2 erkek toplam üç kişinin çalıştığı tespit edildi.

İki gençlik merkezinde ise yapılan gözlemler neticesinde net bir çalışan sayısı bilgisine ulaşılamadı.

Mevcut personel ağırlıklı olarak erkektir. Bu genç kadınlarla çalışmanın önünde engeldir. Farklı ihtiyaçlara sahip gençlere ulaşmakta da ciddi bir sorundur. Çalışanların yaş ortalamasının da yüksek olması gençlerle ilişki biçimini olumsuz etkileyebilir.

2- Lider ve öğreticilerin sigortası var mı?

Gençlik merkezlerinden birinde liderlerin ve eğitimcilerin gönüllü olarak çalıştıkları ve sigortalı oldukları, bir diğer gençlik merkezindeyse liderlerin sigortalı olduğu ancak öğretmenlerin cüzi bir ücretle sigortasız çalıştırıldıkları tespit edildi.

Bir diğer gençlik merkezinde, merkezin yönetim mekanizmasının olmadığı ve belediye tarafından yönetildiği, çalışanların da taşeron firma tarafından çalıştırıldığı, sigortalarının olduğu ancak merkezde lider, koordinatör gibi konumların olmadığı görüldü.

Dört gençlik merkezindeki durumun ne olduğu ise öğrenilemedi.

Tam zamanlı çalışanların sigortasız çalıştırılmaları iş kanununa aykırıdır. Ayrıca taşeron firma üzerinden yapılan işe alımlar, mevcut sosyal hakların durumuyla ilgili ciddi soru işaretlerini de barındırmaktadır.

3- Çalışanların davranışları, üye olmak isteyenlerin yaşlarına, dış görünüşlerine vs. göre değişiyor mu?

Gönüllüler tarafından yapılan izleme neticesinde dört gençlik merkezinde çalışanların üye olmak isteyenlerin yaşlarına, dış görünüşlerine göre vs. göre değişmediği gözlemlendi. Hatta gözlemciler tarafından, merkezlerden birinde 12-24 olan yaş sınırı konusunda makul davrandıkları öğrenildi.

Yalnızca bir merkezle ilgili gözlemciler tarafından, davranışların değişken olabildiği, bunun ancak deneyimleyerek anlaşılabilceği yorumu getirildi.

İki gençlik merkezindeki durum ile ilgili bir bilgi elde edilemedi.

4- Lider kişilerin yaş ortalaması ve cinsiyet dengesi?

Yalnızca bir gençlik merkezinden lider kişilerin yaş ortalaması ile ilgili net bir bilgi 28 olarak alınabildi. İki gençlik merkezindeyse liderlerin genellikle genç yaşta oldukları gözlemlendi.

Diğer dört gençlik merkezinden bir bilgi alınamadı.

Aynı zamanda liderlerin cinsiyet dengesi konusunda yedi gençlik merkezinin hiçbirinden bir bilgi alınamadı.

E. TOPLUMSAL CİNSİYET

1- Üye sayısı nedir? Kadın erkek - dengesi nedir?

Yalnızca bir merkezden, üyelerin cinsiyet dağılımıyla ilgili 2008 yılı verisi 1538 erkek ve 1834 kadın olmak üzere toplam 3372 olarak öğrenilebildi.

Bunun dışında üç gençlik merkezinin sadece üye sayısı öğrenilebildi fakat üyelerin cinsiyet dengesine dair bir bilgi edinilemedi. Buna göre, ilki 100 - 150si aktif olan 450 civarı üye; ikincisi 300e yakın üye; üçüncüsü 15-20 tanesi aktif olan 950 üye şeklindedir.

İki gençlik merkezinden bilgi alınamaması, bir gençlik merkezi ile ilgili ise bilgi alınıp alınmadığına dair bile bir bilgi bulunmamasıyla, toplamda üç gençlik merkezinin üye sayısı ve üyelerin cinsiyet dengesi ile ilgili herhangi bir bilgi edinilemedi.

Valiliklerde Bulunan Avrupa Birliği Dış İlişkiler Ofisleri

A. Fiziki Koşullar

Bu ofislerin fiziki koşulları hakkındaki gözlemler dört ana başlık altında toplandı.

Bunlar; ofislerin hangi saatler arasında açık olduğu, ofisin üniversite / kampüsün neresinde olduğu, ulaşımın kolaylık ve zorluk derecesi, engelliler için özel bir uygulamanın olup olmadığı, öğrencilerin bekleyebilecekleri yerlerinin olup olmadığı gibidir.

Yapılan gözlemlere göre toplam beş ilin üçünde valilik AB ofislerinin mesai saatleri 08:00 - 17:00 arasındadır. Geri kalan iki ilin mesai saatleri gençler tarafından gözlemlenemedi.

Ofislere gidişte gözlemciler bir ilde zorluk yaşamadılar. Bu ildeki ofise ulaşım kolay sağlanamamaktadır. Diğer dört ilde ulaşım imkânları hakkında bilgi edinilemedi.

Gözlemlerde, beş ilin ikisinde, engelliler için özel bir uygulama bulunmamaktadır. Diğer üç ilde, bu konuda herhangi bir bilgiye ulaşılamadı.

Beş ilin birinde yer alan ofiste bekleme odası ve sandalyelerin olmadığı gözlemlendi. Bir ideyse bekleme odasının yeterli düzeyde olmadığı ve ihtiyacı karşılamadığı gözlemlendi.

B. Bilgiye Erişim

Bilgiye erişim teması altında izleme grupları altı başlık altında izleme yürüttü.

Bunlar; bilgilendirme için ne kadar zaman ayrıldığı, Erasmus ve Gençlik Programı hakkında bilgilendirmenin nasıl yapıldığı (Toplantı düzenleniyor mu, broşür, kitapçık veriliyor mu, ilgili internet sitelerinin adresi veriliyor mu gibi), üniversite öğrencisi olmayan kişilere de bilgi veriliip verilmediği, “AB Ofisi” tabelasının olup olmadığı, ortamın nasıl olduğu (Duvarlarda bilgilendirici posterler var mı gibi), AB projeleri danışmanı / uzmanına nasıl ulaşılabilceği ofis yeri saatleri hakkında gitmeden önce (nereden) bilgi alınabildiğidir.

Beş ilin ikisinde bilgilendirme için herhangi bir sınırlamanın olmadığı ifade edildi. Bu iki ilin birindeyse farklı olarak bilgilendirme için otuz dakikalık bir sürenin yeterli olduğu ifade edildi. Diğer üç ilde bu konuda herhangi bir bilgiye ulaşılamadı.

Erasmus ve Gençlik Program'larıyla ilgili iki ilde broşür, kitapçık gibi materyaller verilmediği ve sadece ilgili internet sitesine yönlendirildiği gözlemlendi. Diğer üç ildeyse bu konuda herhangi bir bilgiye ulaşılamadı. Yanısıra iki ilde üniversite öğrencisi olmayan gençlere de bilgi verilebildiği ifade edildi.

Gençlerin valiliklere bağlı ofislere ulaşabilmesi için bu ofislerin girişlerinde veya buldukları binanın girişinde herhangi bir tanıtıcı veya yönlendirici tabela olup olmadığı gözlemlendiğinde beş ilin ikisinde bu tür tabelaların olduğu ve yönlendirmenin rahatlıkla yapıldığı gözlemlendi. Diğer üç ildeyse herhangi bir bilgiye ulaşılamadı.

Gidilen valilik ofislerinin ikisinde bilgilendirici posterler mevcuttu. İllerden birinde aynı zamanda yetkili birinin bilgilendirmesine de ihtiyaç duyulduğu belirtildi. Diğer üç ilde bu konuda veri elde edilemedi.

İlgili ofise gitmeden önce AB projeleri danışmanına / uzmanına nasıl ulaşılacağına dair beş ilde de bilgi edinilemedi. Araştırdıklarında sadece ofisin neler yaptığı konusunda bilgiye ulaşılabildi. Bunun dışında ofisin yeri ve mesai saatleri hakkında bir bilgiye ulaşılamadı.

AB ile ilgili bir programın nasıl yürütüldüğüyle ilgili bilginin ilgili ofislerce yeteri kadar bilinmemesi, mevcut ofislerin çalışmalarıyla ilgili soru işaretlerini arttırmaktadır.

C. Denetlenebilirlik ve Katılım

İzleme grupları toplam dört alanda Valilik AB Dış İlişkiler Ofislerini izlediler.

Bunlar; Erasmus'a gidecek öğrencilerin seçim kriterleri ve karar sürecinde öğrencilerin olup olmadığı (Bununla ilgili yazılı bir kriter var mı ve öğrenciler buna internet üzerinden ulaşabiliyor mu?) ofise girerken kimlik bırakmaya gerek olup olmadığı ve ilgili ofiste gönüllülük yapmanın mümkün olup olmadığıdır.

İzleme gruplarının ifadelerine göre bir Erasmus programından yararlanacak öğrencilerin seçim kriterleri tüm ofisler arasında farklılık taşıyor. Bir ilde bu tür bilgilere internet üzerinden ulaşılabildiği ifade edildi Bir diğer ilde iyi bir not ortalamasının ve İngilizcenin yeterli olduğu ifade edildi. Aynı ilde Erasmus programıyla bu ofisin ilgilenmediği bunun için üniversite ofislerine gidilmesi gerektiği ifade edildi.

Valilik ofisine girişte bir ilde kimlik bırakılmasının gerekli olduğu gözlemlendi. Bir diğer ilde ise böyle bir zorunluluğun olmadığı ifade edildi.

Bir ilde valiliklere bağlı AB ofislerinde gönüllülük yapmanın mümkün olmadığı, gençlerin sadece stajyer olarak ofiste bulunabileceği ifade edildi. Beş ilin sadece birinde ofiste gönüllülük yapmanın mümkün olduğu ifade edildi. Erasmus programıyla yurt dışında öğrenim görmeye gidecek öğrencilerin kimler olduğuna karar verenlerin kim veya hangi kurum olduğuyla ilgili bilgi beş ilde de saptanamadı.

C. Hizmet Kalitesi

Gönüllüler toplam iki alanda ilgili ofisleri izlediler. Bunlar; bilgiyi verenin yaklaşımının nasıl olduğu ve çalışan kişi sayısı alanlarıdır.

Beş ilin ikisinde, gençlere bilgiyi verenin yaklaşımı, izleyenlere sıcak ve genç dostu olarak ifade edildi. Bir ilde bilgiyi verecek olan yetkili kişi yerine stajyerden bilgi alındı. Bir diğer gözlemse illerin birinde bilgiyi verenin yaklaşımının genç dostu fakat bürokratik memur yaklaşımı olduğu yönündedir.

İllerden birinde ofiste toplam üç kişi çalışıyor Bu üç kişiden biri sürekli olarak ofiste bulunuyor. İfade edilene göre vardiyalı çalışılmakta ve bir kişi izindedir. Bir diğer ildeyse 6 kişi çalışıyor.

D. Toplumsal Cinsiyet

İzleme grupları bu başlık altında sadece Erasmus programından yararlanan erkek ve kadın sayılarını öğrenmeye çalıştı. Fakat beş ilin hiçbirinde bu konuda bilgi edinemediler.

Üniversitelerde Bulunan Avrupa Birliği Dış İlişkiler Ofisleri

A. Fiziki Koşullar

Ofislerin mesai saatlerinde farklılıklar gözlemlendi. Genel olarak mesainin 17:00'de bittiği tespit edildi. Fakat izleme grupları yetkililerden değişik cevaplar aldılar. Bazı ofisler saat 07:00 de açılırken bazıları da 13:00'da açılıyor. Beş ilin genel mesai ortalaması ise 11:00 - 16:30 saatleri arasındadır.

Beş ilin üçünde AB ofislerine ulaşımın kolay olduğu gözlemlendi. Bir ilde ofise ulaşımın zor olduğu ve kampüsün dışında olduğu ifade edildi. Yine bir ilde ofis kampüse yakın rektörlük binasının içinde olmasına rağmen ulaşım rahatlığının çok olmadığı belirtildi.

Üniversiteye bağlı ofislerde engellilerin düşünülmediği gözlemlendi. Ofislere erişim konusunda engelliler için herhangi özel bir uygulama (rampa, asansör gibi) gözlemlenmedi.

Ofislerde bir bekleme odasının ve oturabilmek için yeterli sandalyenin mevcut olduğu gözlemlendi.. Fakat sadece bir ilde yer alan ofiste bekleme odasının gereğinden küçük olduğu raporlandı.

B. Bilgiye Erişim

Gençler beş ilin dördünde bilgilendirme için herhangi bir zaman sınırlamasının olmadığını ifade ettiler. Bir ildeyse yetkililer gönüllüleri intrnet sitesine yönlendirdi ve bilgilendirme yapmadı.

Erasmus ve Gençlik Programı hakkında izleme grupları bilgilendirme istediklerinde beş ilin ikisinde gönüllülerin ilgili internet sitesine yönlendirildiği tespit edildi. Üç ilde bu konuyla ilgili bilgilendirici broşür kitapçık verildi ve bu üç ilde aynı zamanda bu konuyla ilgili bilgilendirici toplantıların ve eğitimlerin yapıldığı ifade edildi. Bir ilde bilgilendirmenin diğer AB gençlik programlarını kapsamadığı gözlemlendi.

Beş ilin ikisinde üniversite öğrencisi olmayanlara da bilgi verildiği ifade edildi. Diğer iki ilde üniversite öğrencisi olmayanların zaten Erasmus programından yararlanmadığı bu yüzden de bilgi verilmediği ifade edildi. Bunun için gençler valilik ofislerine yönlendirildi. Bir ilde iki ayrı izlemede iki farklı gözlem yapıldı. Üniversite öğrencisi olmayanların bilgi alıp alamadığıyla ilgili iki farklı durum tespit edildi.

İzleme grupları beş ilde de ofisinin bulunduğu binalarda ve kapıda yönlendirici tabelalar olduğunu söylediler. Fakat bir ilde bina içinde ofisin bulunduğu oda kapısında AB Ofisi tabelası olmasına rağmen binaya girişte sormadan bu odanın bulunamayacağını tespit etti.

Beş ilde de üniversitelere bağlı ofislerin içerisinde bilgilendirici posterler ve broşürlerin asılı olduğu gözlemlendi. Bir ilde iki farklı gözlem yapıldı: Birinde duvarlarda posterlerin olduğu diğerinde ise olmadığı ifade edildi.

Dört ilde AB uzmanına gitmeden önce internet üzerinden ofis yeri, mesai saatleri ve içerik hakkında bilgi alınabildiği ifade edildi. Bir ildeyse bu bilgiler internet üzerinden edinilemedi.

Yine dört ilde farklı kampüslerde AB dış ilişkiler danışmanları / birimleri bulunmakta. Bir ilde ne birim ne de danışman tespit edilebildi. Dört ilin ikisinde birim olarak değil fakat danışman hoca olarak AB dış ilişkiler uzmanı bulunmakta.

C. Denetlenebilirlik ve Katılım

Erasmus programıyla yurt dışına öğrenime gidecek öğrencilerin seçim kriterleri hakkında bilgi beş ilde de ilgili internet sitelerinde mevcut. Genel olarak gönüllülerin ifadelerine göre beş ilde de seçim kriterleri iyi bir İngilizce ve iyi bir not ortalaması olarak ifade edildi. Fakat üniversitelere göre bu kriterlerin ağırlıkları kendi içinde değişiyor. Bir ilde iyi bir İngilizce ve 70 ortalama yeterliyken başka bir ildeki üniversitede İngilizce ve not ortalamasının %50 oranında alınmasıyla elde edilen rakam 70 üzeri olmalı kriteri konuluyor.

İzleme gruplarındaki gençler, ofislere gittiklerinde dört ilde kimlik bırakmadılar. Bir ildeyse kimlik bırakılmadan ilgili ofise ulaşılamayacağı ifade edildi.

Beş ilin dördünde gönüllü çalışma mümkün değil. Gözlem yapan gençler, önceleri bu kurumlarda gönüllülüğün mümkün olduğunu fakat şimdilerde sadece stajyer olarak ofiste çalışılabileceğini vurguladılar.

Erasmus programıyla yurt dışına gidecek olan öğrencilerin belirlenmesinde, dış ilişkiler ofisi dışındaki belli bazı birimlerin karar verdiği ifade edildi. Buna göre öğrenci seçim kriterleri not ve dil yeterliliği üzerinden oluşmasına rağmen bu kriterler üzerinden seçimi bir ilde öğrencinin bağlı olduğu idari birim yaparken, bu idari birimin standart olarak hangisi olduğunun bilgisi edinilemedi.

D. Hizmet Kalitesi

İzleme grupları, ofislerde kendilerine bilgi veren yetkililerin dört ilde güler yüzlü ve genç dostu olduklarını ifade ettiler. Bir ilde yetkilinin görüşmeyi kısa tutmaya çalıştığı gözlemlendi.

Gözlemlere göre beş ilin üçünde ofiste üç kişi diğer ikisindeyse beş ve altı kişi çalışmakta. Beş ve altı kişi çalışılan ofislerde çalışan kişilerin her biri bir projenin uzmanı olduğu tespit edildi.. Üç kişi çalışılan ofislerin birinde ofise gelen gençlerle sadece bir kişinin ilgilendiği gözlemlendi.

E. Toplumsal Cinsiyet

Erasmus programıyla öğrenim görmeye yurt dışına giden öğrencilerin kadın - erkek oranları gidilen ofislerce bilinmemektedir.

Sağlık Kültür Spor – MEDİKO

SKS ve Medikolarda izleme grupları elli üç çerçevesinde izleme yaptılar.

A. FİZİKİ KOŞULLAR

Bu başlık altında yapılan izleme faaliyeti on yedi soru çerçevesinde yapıldı.

1- Kulüplerin ayrı odaları var mı? Bir oda kaç kulüp tarafından kullanılıyor? Bir kulübün odası olması için yerine getirmesi gereken bir kriter var mı?

İzleme gruplarının yaptıkları izlemelerde iki ildeki üniversitelerde öğrenci kulüplerinin ayrı odaları olduğu belirtildi. Bir ildeyse, gözlemciler tarafından aynı kuruma farklı zamanlarda yapılan iki izleme çalışmasının birincisinde; birçok kulübün ayrı odalara sahip olduğu, yalnızca bazı odaların iki kulüp tarafından paylaşıldığı, kulübün bir odaya sahip olabilmesi içinse herhangi bir kriter aranmadığı bilgisi alınırken, ikinci izlemede; her öğrenci kulübünün ayrı odalara sahip olmadığı ve bir odaya sahip olabilme kriterinin o kulübün aktif çalışıyor olması bilgisi elde edildi.

Diğer ilde kulüp odaları konusunda yapılan iki farklı zamanlı gözlemde farklı sonuçların elde edildiği görüldü. İlk izlemede öğrenci kulüplerinin ayrı odaları olmadığı sadece öğrenci toplulukları şubesi olduğu bilgisi elde edilirken, ikinci izlemede, imkanlar doğrultusunda kimi kulüplerin ayrı odalarının olduğu ancak bunun pek rastlanan bir durum olmadığı ve var olan kulüp odalarını bulmanın da zor olduğu bilgisi aktarıldı. Bu konuda gözlem yapılan beşinci ilde de birçok kulübün özel odasının olmadığı fakültelerin alanına göre akademik faaliyet gösteren kulüplerin ancak özel odaları olduğu görüldü.

Genel olarak bakıldığında oda sahibi olmak için kulüplerin hangi kriterlere sahip olması gerektiği konusunda iki ildeki sonuçlarda herhangi bir tanımlanmış kriterin olmadığı; bir ilde ilk gözlemde (yukarıdaki paragrafta bahsedildiği gibi) herhangi bir kriter olmadığı bilgisi olmasına karşın ikinci gözlemde aktif bir kulüp olmanın kriter olarak konulduğu; bir başka ilde kulübün oda sahibi olma kriterinin kulübün işlevine ve ihtiyaca göre belirlendiği; bir ildeki durum hakkında ise herhangi bir bilgi edinilemediği tespit edildi.

2- (Varsa) Kulüp odaları bir arada mı?

Üç ilde kulüp odalarının bir arada ve yan yana oldukları gözlemlendi. Bir ilde kulüp odalarının yan yana olma durumunun fakülteden fakülteye değiştiği görüldü. Diğer bir ildeyse gönüllü gözlemciler tarafından öğrenci kulüplerinin dağınık ve bulunması zor yerlerde oldukları belirlendi.

3- Kulüp odaları hangi saatler arasında kullanılabilir?

Öğrenci kulüp odalarının kullanım saatleri konusunda izleme grupları tarafından yalnızca iki ilden bilgi toplanabildi, diğer üç ildeki durumla ilgili herhangi bir bilgi mevcut değil. Bilgi toplanabilen iki ildeki uygulamaların birbirinden farklı olduğu görüldü. İllerden bir tanesindeki üniversite öğrenci kulüp odalarının günün her saatinde kullanıldığı, akşam 20.00'den sonra fiili olarak kapalı olmasına karşın hem öğrencilerde hem de idari birimde anahtarların bulunduğu ve bu şekilde kullanıma açık olduğu gözlemlendi. Diğer ildeyse kulüp odalarının mesai saatleri içinde kullanıma açık olduğu, mesai saatleri dışında kullanılmak istenmesi durumundaysa internet üzerinden rezervasyon yapılması gerektiği ya da dilekçe ile başvurulması gerektiği bilgisi edinildi.

4- Kulüp odalarında internet bağlantısı mevcut mu?

Gözlem yapılan beş ildeki üniversiteden yalnızca üçünde öğrenci kulüp odalarında internet olduğu görüldü. Bu üç ilden bir tanesindeyse, ilk izlemede bilgi alınamayıp ikinci izlemede internetin mevcut olduğu bilgisi alınabildi. Kalan iki ilden bir tanesindeki üniversitede öğrenci kulüp odalarında internet bağlantısının olmadığı bildirilirken, diğer il hakkında bir bilgi mevcut değil.

5- Etkinlikler için üniversitenin imkanlarından yararlanılabilir mi? (spor salonunu kullanmak, toplantı salonunu kullanmak gibi)

Bu soru çerçevesinde izleme grupları tarafından yapılan gözlemlerde beş ildeki üniversitelerde de öğrenci kulüplerinin üniversitenin imkanlarından (spor salonu, kültür merkezi vb) yararlanabildiği gözlemlendi. Bu imkanları kullanabilmek için gereken prosedürlerin ne olduğu da dört ildeki gözlemlerde elde edildi. Buna göre dilekçe vererek ya da rezervasyon yaptırarak ücretsiz faydalanmanın mümkün olduğu, bildirim bir ay önceden yapılmasının gerektiği gibi yararlanma prosedürleri hakkında bilgi toplanabildi. Buna ek olarak bir ildeki üniversitede, yapılacak faaliyete göre lojistik ve maddi destek imkanının bulunduğu da gözlemciler tarafından bildirildi.

6- SKS / Mediko'ların çalışma saatleri nelerdir?

Yapılan izlemeler neticesinde SKS / Mediko'ların çalışma saatleri konusunda yalnızca üç ilden bilgi toplanabildi. Bu illerden bir tanesinde yalnızca SKS'lerin çalışma saatleri ile

ilgili, 09.00 - 17.00 saatleri arasında açık olduğu bilgisi edinildi. Diğer birinde sadece Mediko'nun çalışma saatleri 08.00 - 16.30 arası normal mesai saati, acil olan kısmı ise 21.00 olarak öğrenildi. Gözlemciler tarafından bilgi toplanabilen üçüncü ildeyse hem SKS'lerin hem de Mediko'ların mesai saatleri içinde açık oldukları bildirildi. Diğer iki il hakkında duruma dair bir bilgi mevcut değil.

7- Kaç kişi çalışıyor?

Bu soru çerçevesinde izleme grupları tarafından yalnızca Mediko'lara ilişkin ve dört ilden bilgi toplanabildi. SKS'ler ile ilgili çalışan sayısı bakımından bilgi mevcut değil. Buna göre; bir ildeki Mediko içerisinde yalnızca 5 doktor; bir ildekinde danışma kısmında 3 personel ve polikliniklerde 1'er doktor; bir ilde 7 doktor, 5 dış hekimi, 5 hemşire, 3 biyolog, 2 röntgen teknisyeni, 3 hizmetli, 3 kayıt görevlisi, 1 sekreter, 1 kantin görevlisi, 1 ambulans şöförü; diğer ilde ise 16 hemşire, 17 doktor, 8 tekniker / memur ve teknisyen bulunmakta. Diğer il ile ilgili ise herhangi bir veri mevcut değil.

8- Engelliler için özel bir uygulama var mı?

Engellilerin SKS ve Mediko'lardan yararlanabilmesini sağlayacak özel uygulamaların olup olmadığına ilişkin izleme grupları tarafından yapılan gözlemler neticesinde beş ilden dördüne ilişkin bilgi toplanabildi, ancak bir ille ilgili bilgiye ulaşılamadı. İllerden birinde engellilere ilişkin özel bir birim olduğundan bahsedildi ancak engellilerin binalara ulaşımı konusunda bir bilgiye ulaşılamadı. Diğer bir ildeyse yine engellilere yönelik özel bir birimin ve bu birim tarafından yapılan etkinliklerin olmasına karşın fiziki olarak binaların hala engelliler için ulaşılması zor alanlar olduğu gözlemlendi.

İzleme gruplarının bir ildeki iki farklı üniversiteye yönelik yaptıkları izlemeler neticesinde, üniversitelerden birinde hem engellilere yönelik özel bir birimin olduğu, hem de engellilerin kullanabileceği bir asansör olduğu tespit edilirken, diğer üniversitede engellilere yönelik herhangi özel bir uygulamanın olmadığı tespit edildi.

Başka bir deyişle, izleme grupları tarafından yapılan gözlemler neticesinde iki üniversitede engellilere yönelik özel uygulamaların olduğu diğer üç üniversitede ise herhangi özel bir uygulamanın olmadığı gözlemlendi.

9- Kapıda "SKS / Mediko" tabelası var mı?

Gözlemler neticesinde dört ildeki üniversitelerde hem SKS'ler hem de Mediko'ların tabelalarının olduğu gruplar tarafından bildirildi. İlginç bir tespit olarak ise, illerden bir tanesindeki Mediko tabelasının bilgisayar çıktısı olarak asılması söylenebilir. Diğer ille ilgili tabela konusunda herhangi bir veri elde edilemedi.

10- Beklenecek yer var mı? Sandalye vb?

Bu soru başlığı altında gruplar tarafından yapılan gözlemler neticesinde 4 ile ait veriler toplandı. Bu illerden birinde izleme yapılan iki üniversiteden birinde beklenen yer, sandalye vb koşullarla ilgili olumlu bilgi alınabildi. Diğer üniversitedeki durum konusunda bir veri elde edilemedi. Gruplar tarafından elde edilen veriler incelendiğinde beklenen yerle ilgili fiziki durumun daha çok Mediko'larda gözlemlendiği ve buralarda, bekleme ve oturacak yerlerin olması konusunda olumlu sonuçlar alındığı görülmekte. Bu soru kapsamında bilgi alınamayan yerler üniversitelerin SKS'leri. Bir ilde sadece SKS'ye yönelik gözlem yapıldığından bu soru hakkında il olarak bir veri elde edilemedi.

11- Medikoya bağlı öğrencilerin yararlanabileceği bir sosyal tesis var mı?

Gruplar tarafından yapılan izleme çalışmasında Mediko'ya bağlı öğrencilerin yararlanabileceği bir sosyal tesisin olup olmadığına dair bilgi iki ildeki toplamda üç üniversiteden alınabildi. Bir ildeki iki üniversitede de öğrencilerin ve personelin yararlanabileceği sosyal tesislerin olduğu gözlemlendi. Diğer bilgi alınan ildeki durumda ise Mediko'nun kendi sosyal tesisleri olmadığı ancak üniversitedeki var olan bir sosyal tesise maddi destek sağladığı bilgisi edinildi. Diğer üç ildeki Mediko'ların durumuna ilişkin ise herhangi bir bilgi elde yok.

12- Üniversiteyi tanıtıcı ve aydınlatıcı bilgiler veren etkinlikler düzenleniyor mu? Bu bilgiler yazılı biçimde bir yerde – mesela internet sitesinde – mevcut mu?

Öğrenciye üniversiteyi tanıtıcı ve aydınlatıcı bilgi verilip verilmediği konusunda izleme gruplarının yaptıkları gözlemlerde dört ilde farklı biçimlerde bilgiler toplandığı görüldü. Bir ildeki iki üniversiteden birinde tanıtım günlerinin yapılıp yapılmadığına dair net bir yanıt veremedikleri ve öğrenci kayıt zamanında gerekli materyalleri dağıtarak bu tanıtma işini gerçekleştirdikleri tespit edildi. Aynı ildeki diğer üniversitedeki dikkat çeken durumsa birinci izleme faaliyeti sırasında tanıtım toplantılarının yapıldığı ve bu konuda internet sitesindeki bilgilerin çok yüzeysel olduğu bilgisi verilirken, ikinci izleme faaliyetinde internet sitesinin yeterli bilgiyi aktardığı ayrıca bir toplantı yapılmadığı bilgisinin verilmesidir. Aynı yere yapılan iki izleme ziyaretinde iki farklı sonuç elde edildi.

İllerden bir diğerinde internet sitelerinin öğrenciyi bilgilendirmek konusunda yeterli olduğu ve ayrıca etkinlik düzenlemedikleri belirlendi. Diğer bir ilde bu türlü etkinliklerin yapıldığı ve internet sitesinin bu etkinlikleri duyurmak amacı ile kullanıldığı öğrenildi. Kalan iki ilden birinde öğrenciye yönelik bu tür bir faaliyetin yapılmadığı belirtilirken bir diğeri ile ilgili bilgiye ulaşılamadı.

13- Öğrencilerin barınma ihtiyacına yönelik ne gibi olanakları var? Öğrenci yurtlarıyla ilgili bilgiyi öğrenciye sağlıyor mu?

Öğrencilerin barınma ihtiyaçlarına ilişkin olanaklar ve bu bilgilerin öğrencilere sağlanması konusunda yalnızca bir ilde bu konuda yetersiz de olsa bir imkan olduğu ve barınma ile ilgili bu bilginin de internet sitesinde üzerinden yeterli bir şekilde verildiği tespit edildi. Bir diğer ildeki gönüllüler barınmayla ilgili üniversitenin değil Yurt-kur'un bilgi sağladığını bildirdiler. Diğer illerdeki duruma ilişkin bir bilgi mevcut değil.

14- Kampüsler arası veya kampüs uzaktaysa merkezi yerlere ulaşım sağlanıyor mu? Her öğrenci bundan faydalanabiliyor mu? Ücretli mi?

Ulaşım konusunda yapılan izleme faaliyeti neticesinde toplamda üç ildeki üç üniversitede hakkında bilgi sahibi olundu. Bu illerden birinde hem kampüsler arası hem de kampüs ve şehir merkezi arasında ulaşım imkanının öğrencilere ücretsiz sağlandığı gözlemlendi. Diğer bir ilde kampüsler arası ücretsiz ring otobüsleri olmasına karşın şehir merkeziyle okul arasındaki ulaşımda öğrencilerin ücretli belediye otobüslerini kullanıldığı ifade edilmekte. Bir başka ildeyse ulaşımın sağlandığı ancak ücretin yüksekliğinden dolayı çok fazla öğrencinin bu imkandan yararlanamadığı belirtildi. Geri kalan toplamda iki ildeki üç üniversitedeki ulaşım olanakları konusundaysa herhangi bir bilgi elde edilemedi.

15- Spor tesisleri mevcut mu? Yürütülen faaliyetler neler? Farklı kampüslarda ayrı spor tesisleri var mı? Her öğrenci kullanabiliyor mu?

Spor tesislerinin varlığı ve öğrencilerin bunlardan yararlanma koşulları konusunda yapılan izleme faaliyeti neticesinde farklı illerdeki farklı üniversitelerden farklı sonuçlar elde edildi. İllerden bir tanesinde üniversitenin Mediko Sosyal Birimine ait bir spor tesisinin olmadığı, okuldaki Besyo (Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu)'ya ait olan bir tesisin olduğu, bu tesise herkesin girebildiği ancak izleme yapılan Mediko Sosyal Birimindeki kişilerin Besyo'ya ait bu spor tesisleri ve orada yürütülen faaliyetler konusunda yeterli bilgilerinin olmadığı belirtildi.

Diğer bir ilde ise SKS bünyesinde bir spor tesisi kompleksi olduğu ancak bu tesislerin olduğu kampüs dışında üniversiteye ait diğer kampüslerde bir spor tesisi olmadığı bilgisi edinildi. SKS bünyesindeki bu spor tesisindeyse futbol ve basketbol sahaları, olimpik yüzme havuzu, tenis kortu ve sauna gibi imkanların olduğu ve her öğrencinin bu imkanlardan yararlanma hakkının olduğu bilgisi elde edildi.

İki üniversiteye ait izlemelerin yapıldığı ildeki üniversitelerden birinde bu konuya dair herhangi bir bilgi elde mevcut değilken, diğer üniversite farklı kampüslerde tüm

öğrencilerin faydalanabileceği spor tesislerinin olduğu gönüllü gözlemciler tarafından ifade edildi.

Bir başka ildeki üniversitenin 5 kampüsünün 3'ünde, olimpik havuz, halı sahalrı, basketbol sahalrı, tenis kortları gibi olanakların olduğu spor tesislerinin olduğu ve öğrencilerin belli bir ücret karşılığında bunlardan faydalanabildikleri gözlemlendi. Beşinci ildeki üniversitedeyse fitness aletleri ve havuz bulunan bir spor tesisinin olduğu gözlemciler tarafından bildirildi.

Buna göre bilgi alınamayan bir üniversite hariç beş ildeki beş üniversite de öğrencilerin yararlanabileceği spor tesisleri olduğu görülmekte. Ancak öğrencilerin bu spor tesislerine erişimleri konusunda herhangi bir bilgi söz konusu değil.

16- Spor tesisleri günün hangi saatlerinde kullanılabilir?

Spor tesislerinin hangi saatler arasında kullanıma açık olduğu konusunda izleme grupları tarafından aşağıdaki bilgiler elde edildi.

İllerden birindeki üniversitede 08.45 - 21.00 saatleri arasında spor tesislerinin açık olduğu ve hocaların uygun olduğu saatler doğrultusunda seanslar belirlenerek bu saatte uygun olan öğrencilerin katılabildiği bilgisi elde edildi. Diğer bir ildeki üniversitede spor tesislerinin 08.00-17.00 ya da 17.30 arasında açık olduğu görüldü. Bir başka ildeki üniversite bünyesindeki spor tesislerinin ise 09.00-21.00 arası açık olduğu gözlemlendi.

Yukarıda bir üniversitedeki Mediko Sosyal Birimi'nin spor tesisinin olmadığı, onun yerine öğrencilerin Besyo bünyesindeki spor tesislerinden yararlandığından bahsedilen üniversitede ise Besyo bünyesindeki bu spor tesislerinin çalışma saatleri sorulduğunda bu konuda bir bilgileri olmadığı gözlemlendi. İki ildeki iki üniversitedeki durum hakkındaysa bir bilgi elde edilmedi.

B. BİLGİYE ERİŞİM

Bilgiye erişim ile ilgili izleme faaliyeti altı ana soru etrafında şekillendi. Ayrıca diğer konu başlıkları altında ele alınan üniversitelerdeki bazı faaliyetlerin, yazılı ya da görsel bilgilendirme ile öğrencilere aktarılıp aktarılmadığı da bu başlık altında ele alındı. Bunlar:

1- Kulüp / topluluk / grup kurma süreci nedir? (Bu süreç yazılı biçimde bir yerde – mesela internet sitesinde – mevcut mu?)

Kulüp / topluluk / grup kurma süreçleri her üniversitede farklı şekilde işlemekte. İzleme gruplarının çalışmaları neticesinde iki üniversitenin izlendiği ildeki bir üniversiteyle ilgili bilgi toplanamadı, diğer beş ildeki beş üniversitenin bu süreçlerle ilgili bilgileri gözlemciler tarafından aktarıldı.

Kulüp kurmak için gereken asgari öğrenci sayısı üniversiteler arasında farklılık gösterdiği tespit edildi. Dört üniversiteden bu konuda bilgi elde edildi; bir üniversitede 7 kişi yeterliyken, bir diğerinde en az 20, başka bir tanesinde en az 30 kişi, yine bir diğerinde en az 10 öğrencinin olması şart koşulduğu görüldü.

Öğrenci kulüplerinin kurulabilmesi için gereken asgari sayıda kişiyle kulübü açıklayan bir tüzüğün hazırlanıp rektörlüğe başvurulması gerekiyor. Bir ildeki üniversitede kulüp başvurusu için öğrenciler önce öğrenci toplulukları şubesine başvuru yapıyorlar ve bu şube onların adına kulüp başvurusunu yaptığı tespit edildi. Bir üniversitede başvuru her hafta belli bir günde toplanan senatoya yapılabilirken, diğer bir üniversitede kulüp başvurusunun yılda ancak iki kez yapılabildiği görüldü.

Yukarıda kısaca özetlenmeye çalışılan beş üniversitedeki kulüp/topluluk/grup kurma ile ilgili süreçlerin yazılı olarak dört üniversite tarafından internet üzerinden yayınlandığı gözlemlendi. Kulüp kurma sürecinin internet üzerinden yazılı olarak yayınlanmadığı üniversitedeyse izleme grupları bunun nedeni olarak internet sitesinin yarı zamanlı çalışan öğrenciler tarafından hazırlandığı ve bu öğrencilerinde işten çıkarılma durumları nedeniyle internet sitesiyle ilgilenemediklerini öğrendiler. Bunun yerine bu üniversitede SKS bünyesindeki topluluklardan sorumlu kişilerin bu bilgi aktarımını yaptığını belirttiler. Ek olarak bir üniversitede daha internet üzerinde bilgiye erişimin yanı sıra görevliler tarafından bilgi aktarımının yapıldığından bahsedildi.

2- Kulüpler yönetmeliği var mı? (Bu yönetmelik internette mevcut mu, veya yazılı olarak alınabiliyor mu?)

Beş ildeki altı üniversiteye bakıldığında beş tanesinde, yani her ilde (iki üniversite olan ildeki üniversitelerden bir tanesinden bilgi alınabilmiş) kulüp yönetmeliği olduğu gözlemciler tarafından öğrenildi. Bununla birlikte farklı uygulamaların da söz konusu olabildiği görüldü. Örneğin bir ildeki üniversitede yapılan araştırma neticesinde yönetmeliğin öğrenciler tarafından hazırlandığı, ne zamanki okulun yönetmeliğine ters düştüğünde kulüplerin uyarıldığı bilgisi edinildi. İki üniversitenin olduğu ildeki diğer üniversite içinse bu konuya dair bir bilgiye ulaşılamadı.

Kulüp yönetmeliği olduğunu belirten beş üniversiteden ikisinde net olarak kulüp yönetmeliklerinin internet sitesinden de yayınladığı bildirildi. Bir üniversitedeyse yapılan birinci izlemede internet sitesinde kulüp yönetmeliğinin olduğu belirtilmesine karşın izleme grupları tarafından yapılan araştırma neticesinde internette bu yönetmeliğe ulaşılamadı. Yukarıda sözü geçen, öğrenciler tarafından kulüp yönetmeliğinin hazırlandığı üniversitede bu yönetmeliğin internet üzerinden yayınlanıp yayınlanmadığı bilgisi mevcut değildi. Beşinci üniversitedeyse yönetmelik internet üzerinde mevcut değildi.

3- Daha fazla bilgi için dokümantasyon veriliyor mu? (Broşür, kitapçık gibi)

Daha ayrıntılı bilgi edinmek için broşür, kitapçık vb bilgilendirme materyalleri ile ilgili gözlemciler tarafından yapılan izlemelerde bazı ilginç sonuçlar çıktı.

Bir ildeki üniversite hakkında bu konu ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değil.

Aynı ildeki iki üniversiteden birinde daha fazla bilgi için doküman verildiği tespit edildi. Diğer üniversite içinse ilk izleme faaliyetinde gençlik danışma birimi broşürünün talep üzerine başhekim tarafından verildiği, oysa broşürün bulunması gereken yerlerden talep edildiğinde ellerinde bulunmadığı şeklinde yanıt alındığı ifade edildi. Oysa aynı üniversiteye ikinci izleme faaliyeti için gidildiğinde herhangi bir bilgilendirme broşürü ya da benzer bir şeyin verilmediği görüldü.

Diğer bir ildeki üniversitede de ilk izleme sırasında bilgilendirme için internet sitesinin olduğu, ancak buna karşın bilgilendirici broşürlerin olmadığı bilgisi ikinci izleme faaliyetinde gözlemcilerin bilgilendirici broşür verilmediğinin gözlenmesiyle doğrulandı. Ancak ikinci görüşmede internet sitesi ile ilgili bir bilgi verilmedi.

Başka bir ildeki üniversitenin Mediko'sunda broşür ya da kitapçık türü materyallerin bulunmadığı gözlemciler tarafından tespit edilirken, SKS bünyesindeki spor tesislerinde yapılacak etkinliklerle ilgili öncesinden broşürlerin basıldığı ve etkinliklerin üniversitenin internet sitesinden de duyurulduğu görüldü.

Beşinci ildeki üniversitedeyse ne Mediko'da ne de SKS'lerde herhangi bilgilendirici bir materyal verilmediği gözlemciler tarafından kaydedildi.

Mevcut bilgilendirme süreçleri ve sistemleriyle ilgili standart uygulamalar yoktur.

4- Ortam nasıl? Duvarlarda posterler var mı?

Ortamın koşulları ile ilgili yapılan izlemelerde elde edilen bilgiler çok derinlemesine olmamasına karşın fikir verecek kadar yeterlidir.

İki üniversitenin izlemeye alındığı ildeki üniversitelerden birinde gözlemciler ortamın sıcak olduğunu, duvarlarda duyuru panolarının olduğunu bildirdiler. Diğer üniversitede de benzer şekilde ortamın iç açıcı olduğunu ve duvarlarda posterler olduğunu belirtildi.

Bir ildeki Mediko'ya ilişkin gönüllülerin gözlemlerinde ortamın temiz ve iyi görünmesinin yanı sıra ortamın insanlar için oldukça sakin olduğunu, bunun da öğrencilerin Mediko'ya talebinin az olmasından kaynaklandığına dikkat çekildi. Bunun dışında az da olsa duvarlarda posterlerin olduğundan bahsedildi.

Diğer ildeki üniversitenin Mediko'su ile ilgili gözlemcilerin ortamın sıradan olduğu ve pek fazla sağlıkla ilgili poster olmadığı yönünde gözlemleri oldu. Aynı üniversitedeki SKS bünyesindeki spor tesisleri içinse ortamın samimi olduğu ve etkinliklerin afişlerinin duvarlarda olduğu yönünde gözlemler oldu.

Bir ildeki üniversitedeyse ortamın temizliğinin iyi olmasına karşın posterlerin yetersiz olduğu gözlemcilerin dikkatini çekti.

Beşinci olarak söz edilebilecek il ile ilgili ise herhangi bir bilgi mevcut değil.

Bu soru kapsamında genellikle mekanın ilk elden göze çarpan temizlik gibi fiziki özelliklerine ve sonrasında soruda özel olarak sorulan poster detayına bakıldığı görüldü. Bakılan temel iki unsur dışında diğer özelliklere dikkat edilmemiş olması, mekanları anlamak açısından yetersiz bilgi sağladı

5- Medikoya ulaşım konusunda ne gibi olanaklar var? İnternet sayfası var mı? Tabelalar yeterli mi? Afiş, vb. bilgilendirme materyalleri kullanılıyor mu?

Bir ildeki iki üniversiteden birinde, Mediko'nun kampüsün içinde olduğu bir internet sayfasına sahip olduğu ve bunun SKS sayfası içinde yer aldığı bilgisi edinildi. Aynı zamanda bilgilendirici afiş, broşür gibi materyallerin kullanıldığı da gözlemlendi. Aynı ildeki ikinci üniversitedeyse Mediko'nun şehrin dışında olduğu ve buraya ulaşımın belediye otobüsleri ya da üniversitenin araçlarıyla sağlanabildiği görüldü. İnternet sayfasına üniversitenin ana sayfasından kolaylıkla ulaşılabilir mükün. Gözlemciler tarafından yapılan birinci izlemede Mediko binasının bir tabelası olduğu ancak kampüs içinde yeterli yönlendirme olmadığı bilgisi gelirken, ikinci izlemede tabelaların yol göstermek konusunda yeterli olduğu bilgisi verildi. Gözlemciler tarafından gözlenen bir diğer önemli hususa Mediko'daki duyuru panosunda öğrenci sapslık karnesi hakkında bilgilendirme yazılarının bulunuyor olması. Ek olarak Mediko için değil ama gençlik

danışma birimi için afişlerin mevcut olduğu da gönüllü gözlemciler tarafından tespit edildi.

Bir ildeki üniversitedeyse Mediko kampüsün içinde olmasına karşılık tabelaların yeterli olmadığı ve afiş, broşür gibi bilgilendirici materyallerin olmadığı tespiti yapıldı.

Diğer ildeki üniversitede Mediko'nun kampüs içi tramvay ile ulaşılabilir bir konumda olduğu, tabelaların yeterli olduğu görülmekle birlikte bir internet sitesinin olmadığı görüldü.

Gönüllüler tarafından diğer bir ilde bulunan üniversitedeki SKS gözlemlerine bakıldığında; kampüsün büyük olmasından dolayı ulaşımın iyi olmasına karşın yetersiz kaldığı ve bu anlamda tabelaların yetersiz kaldığı, internet sitesinde yeterli bilgilendirme yapılmasına karşılık broşür vb bilgilendirme materyallerinin olmadığı tespit edildi.

Beşinci ildeki üniversitenin izleme alanı olan SKS ile ilgili ise ulaşım konusunda yapılan gözlemlerde kampüs içi her yarım saatte bir üniversite tarafından sağlanan ulaşım imkanları olmasına karşın bunun öğrencilere yetmediği gözlemlendi.

C. DENETLENEBİLİRLİK VE KATILIM

Bu başlık altında izlemciler tarafından yapılan çalışmalar şu sorular çerçevesinde yapıldı:

1- Üniversitede kaç kulüp var? Faaliyet alanları nelerdir?

Üniversitelerdeki kulüp sayısına bakıldığında, dört ildeki kulüp sayılarının altmış ile yüz yirmi arasında değiştiği görülmekte. Yalnızca bir ildeki altmış dört kulüpten kırk sekizinin faal olduğu bilgisi geldi. Diğer üç şehirdeki kulüp sayısı bilgileri izlemeyi yapanlar tarafından internet üzerinden edinildiğinden kulüplerinin kaçının faal ya da kaçının atıl durumda olduğu bilgisi güvenilir değil.. Diğer kalan ildeki üniversite kulüp sayısına ilişkin bir bilgi edinilemedi.

Kulüplerin faaliyet alanlarına bakıldığında, bilgi edinilen dört ilden yalnızca üçünde kulüplerin faaliyet alanına ilişkin bilgi edinildiği görülmekte. Buna göre gönüllülerin yaptıkları izlemeler sonucu bu üç ildeki kulüp faaliyetlerinin, akademi, spor, kültür-sanat gibi çok çeşitli alanları kapsadığı görülmekte. Diğer iki ildeki kulüplerin faaliyet alanlarına ilişkin bir bilgi elde edilemedi.

2- Kulüplere üye toplam öğrenci sayısına ulaşılabilir mi?

Kulüplere üye öğrenci sayısı hakkında yalnızca bir ilden bilgi edinilebildi ve bu sayı yedi bin olarak bildirildi. Diğer dört ildeki beş üniversitede, kulüplere üye öğrenci sayısı hakkında herhangi bir bilgi edinilemedi.

3- En az kaç kişi ile kurulabilir?

Öğrenci kulüplerinin kurulması için gerekli öğrenci sayısı hakkında gözlemciler tarafından alınan bilgiler ışığında gerekli kişi sayısı ile ilgili her üniversitenin farklı uygulamaları olduğu görüldü.

İki üniversitenin izlendiği ildeki üniversitelerin birinde bir öğrenci kulübü kurulabilmesi için en az 10 kişi gerektiği öğrenilirken, diğeri ile ilgili bir bilgi alınamadı. Bir üniversitedeki ilk izlemede, kurucu üye dışında en az 100 veya 70 kişi olması gerektiği öğrenilirken ikinci izlemede en az 30 kişi olması gerektiği bilgisi alındı; iki izleme arasında bir bilgi farkı oluştu. Diğer bir üniversitede ise öğrenci kulübü kurulabilmesi için 20 kişinin gerekli olduğu öğrenildi. İki farklı ilde bulunan iki farklı üniversitedeki uygulamaya öğrenci sayısında benzerlik göstermekte; iki üniversitede de en az 7 öğrenci olması gerekmektedir.

Öğrenci kulübü kurmak için yüksek kurucu rakamları, üniversitelerde örgütlenmeyi zorlaştırmaktadır.

4- Danışman hoca olması gerekiyor mu?

Öğrenci kulüpleri kurulması için danışman hoca zorunluluğunun olup olmadığı konusundaki soruya beş ildeki altı üniversitenin üçünden yanıt alınabildi. Bu üç üniversitenin ikisindeki uygulamalarda öğrenci kulüpleri için danışman hocanın gerektiği bilgisi verilirken, bir tanesinde böyle bir zorunluluğun olmadığı belirtildi.

5- İstenilen konuda kulüp kurulabilir mi?

Gözlemciler tarafından bilgi alınan beş üniversitenin beşinde de genel olarak, öğrencilerin istedikleri konularda kulüp kurabilmelerine ilişkin olumlu bir yanıt alındığı görüldü, ancak bu olumlu yanıtlar belirli şartlarla birlikte ifade edildi. Bir üniversitede, öğrencilerin isteği ile okulun ihtiyacının kesişmesi halinde kulübün açılmasına izin verildiği iletilirken, diğer bir üniversitede öğrencilerin istediği konuda başvurabilecekleri ancak son kararın rektörlüğe ait olmasından ötürü izin çıkmama ihtimalinin de olduğu ifade edildi.

Farklı şehirlerdeki iki üniversitedeyse ise öğrenci kulüpleri yönergesi ve rektörlük tüzüğüne aykırı olmaması halinde istenilen konuda kulüp açılabileceği belirtildi. Bir diğer üniversitedeyse amaç ve tüzüklerin aynı olmaması dışında istenilen bir konuda kulüp açmak konusunda bir engel olmadığı belirtildi.

Örgütlenmek bir hak ise üniversiteler içinde kulüp kurabilmek için çeşitli "izin" süreçleri örgütlenme özgürlüğünün önünde ciddi engeller olarak duruyor.

6- Kulüp tüzüğü nasıl hazırlanıyor? (Üniversitenin burada bir müdahalesi mevcut mu?)

Kulüp tüzüğünün hazırlanma süreci hakkında belirgin olarak dört üniversiteden yanıt alınabildi.

Üniversitelerden birinde öğrenci kulüpleri tüzüğünün oluşturulmasında topluluklardan sorumlu görevlilerin destek olduğu ancak üniversiteden doğrudan bir müdahalenin söz konusu olmadığı öğrenildi. Bir diğer dikkate değer bilgi olarak öğrencilerin görece yüzeysel bir tüzük hazırlamaya yönlendirildikleri öğrenildi. Buna neden olarak da tüzükteki herhangi bir ibarenin gerçekleşmemesinin kulübün kapatılmasına sebep olabilecek bir etkisinin olması gösterildi.

Bir ildeki üniversitede, izleme grubu tarafından yönergeler doğrultusunda tüzüklerin kendileri (öğrenciler) tarafından hazırlandığı, üniversitenin herhangi bir müdahalesinin olmadığı ifade edildi.

Diğer bir ildeki üniversitedeki uygulamaysa, öğrencilerin tüzük hazırlama aşamasında dört hususa dikkat etmeleri gerektiği bilgisi edinildi: "açıklıkla ve yeterli ayrıntı ile belirtilmiş kulüp amacı", "kulüp çalışanlarının/yöneticilerinin seçimi", "kulüp çalışanlarının/yöneticilerinin görevden alınma yönteminin açıklanması" ve "tüzük değişikliği için uygulanacak yöntem".

Yanıt alınan diğer bir üniversitedeyse kulüp tüzüğünün kulüpler tarafından hazırlandığı ve rektörlük tarafından onaylandığı ancak yeni öğrenci kulübü tüzüklerinin veto edilmesi ihtimalinin yüksek olduğu bilgisi edinildi.

Üniversitelerden birinde yeterli ve net bilgiye ulaşılamadığı ifade edildi. Bir üniversiteyse bu konuya dair herhangi bir veri bulunamadı.

7- Öğrenci Kulüpleri Birliği ne yapıyor? Yönetimle ilişkisi nedir? Birlik başkanı, yönetim kurulu, denetleme kurulu nasıl seçilir? (Bu bilgilere internet üzerinden veya yazılı olarak ulaşılabilir mi?)

Yapılan izlemeler neticesinde Öğrenci Kulüpleri Birliği'nin (ÖKB) sadece iki üniversitede olduğu tespit edildi. Öğrenci Kulüpleri Birliği'nin ne olduğu veya ne yaptığı konusundaysa sadece bir üniversiteden bilgi alınabildi. Buna göre bu birliklerin amacının kulüpler arasındaki iletişim ve işbirliğini arttırmak ve ortak projeler geliştirmelerini sağlamak olduğu bilgisi öğrenildi. Ancak birliklerin yönetimle ilişkisine dair herhangi bir bilgi edinilemedi.

ÖKB seçimleri konusundaysa birliklerin olduğu iki üniversiteden de bilgi alınabildi. Yapılan araştırma neticesinde, üniversitelerden birinde seçimlerin genel kurul kararı ile kapalı oy-açık sayım şeklinde yapıldığı ve bu oylama ile başkan ve kurulların seçildiği bilgisi edinildi. Bu seçimler neticesinde seçilen başkan, yönetim ve denetleme kurullarının bilgisine de internet üzerinden ulaşılabiliniyor.

ÖKB'nin olduğu diğer bir üniversitede seçimlerin gizli ya da açık yapıldığı bilgisi dışında izleyenler tarafından seçimlerin nasıl yapıldığına ilişkin bilgiye ulaşılamadı. İki üniversitedeyse böyle bir birliğin olmadığı belirlendi. Ancak üniversitelerin birinde istenildiği taktirde tüm kulüplerin ve grupların bir araya gelebildiği iletildi. İki üniversiteye yönelik ise bu konu hakkında herhangi bir bilgi mevcut değil.

8- Kulüpler nereye bağlı? Nereye rapor veriyor? Veriyor mu?

Üniversitelerden bir tanesinde kulüpler rektörlüğe bağlı olarak ve SKS ile bağlantıya geçerek faaliyet raporlarını topluluklardan sorumlu Kültür birimine vermekte. Yine aynı şekilde bir başka üniversitede de kulüpler rektörlüğe bağlı olduklarından buraya rapor vermekte.

Bir diğer üniversitede birinci izlemede Öğrenci Kulüpleri Koordinasyon Kurulu (ÖKKK) raporun adresi olarak gösterilirken, ikinci izlemede kulüplerin SKS'ye bağlı olmasından SKS adres olarak gösterildi. Ancak ÖKKK ile SKS arasındaki bağlantı ve aşamalar net olarak açıklanmadı.

Bir diğer üniversitedeki uygulamadaysa, tüzük gereği kulüpler faaliyet alanlarına göre bağlı oldukları KSB (Kültür Sanat Birliği) ya da spor daire başkanlığına rapor veriyorlar.

Kalan iki üniversite ile ilgili nasıl bir süreç izlediklerine dair bir bilgi elde mevcut değil.

9- Kulüplere finansman sağlama sistemi nedir? Kriterler belli mi? Kararı kim alıyor? Neye göre kulüpler finansman alıyor?

Bir üniversitede finansman sağlama konusundaki onayın rektörlüğe bağlı olduğu bilgisi alındı.

Bir başka üniversitedeki gönüllüler tarafından yapılan gözlemler neticesindeyse buradaki finansal sistem ayrıntısıyla öğrenilebildi. Buna göre; Öğrenci Sosyal Hizmet Saymanlığı'ndan kulüplere bütçe ayrıldığı ancak bunun yanı sıra üye aidatları, kulüp adına düzenlenen etkinliklerden gelen gelirler ve sponsorluk anlaşmasından üniversitenin Geliştirme Vakfı hesabında olan bütçeden de faydalanabildiği görüldü.

Bir başka üniversitede yapılan birinci izlemede üniversite bünyesinde bulunan ÖKB'nin dışarıdan gelen bağış ve sponsorluk gelirlerini kulüpler adına topladığı ve bu kaynakların alınabilmesi için de ÖKKK'nun onayının gerekli olduğu bilgisi edinildi. Ancak ikinci izlemede kulüplere finansman sağlanmadığına ilişkin bir bilgi edinildi.

Bir üniversitede finansman sağlama ve kaynak kriterleri konusunda herhangi bir bilgi edinilemediği belirtildi. İki üniversitenin bu konuda nasıl bir süreç izlediklerine dair bir bilgi mevcut değil.

Kulüplerin finansal özerkliği bulunmamaktadır.

10- Kulüplerin etkinlikleri için izin sistemi nedir? Kriterler nelerdir?

Bir ildeki üniversitelerden birinde gözlemciler, etkinlikler için yapılan her başvuru dilekçesinin incelendiğini belirttiler.

ÖKKK'nın bulunduğu üniversitedeyse fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokul ÖKKK Başkanlığı'ndan alınan kurulma izinlerinden sonra kulüplerin yönerge ve tüzüklerindeki etkinliklerine doğrudan başlayabilecekleri görüldü.

Bir başka üniversitedeki uygulamaysa şu şekilde gözlemlendi: yapılacak etkinlikle ilgili, etkinliğin yapılacağı aydan bir önceki ayın 15'ine kadar, danışman ve topluluk kurulunun imzası ile dilekçe verilmesi gerekiyor, bunun dışında bir prosedür uygulanmamakta. Bu şekilde etkinlikler aylık kültür sanat ve spor rehberinde yayınlanabilmekte.

Diğer bir üniversite içinse yapılan iki izlemede alınan yanıtlarda bir netlik olmadığı görülmekte Buna göre gözlemcilerin yaptığı ilk izlemede etkinlikler için internetten rezervasyon yaptırmak gerektiği dışında bir bilgi yokken, ikinci izlemede etkinlikler için KSB (kültür sanat birliği) izin alınması gerektiği ve sorumlu kişinin etkinlik ile ilgili etkinlik tanımıyla birlikte yazılı olarak başvurması gerektiği bilgisi edinildi.

Diğer iki üniversite ile ilgili bir bilgi mevcut değildir.

11- Üniversitede öğrenci olup hiçbir kulübe üye olmayan öğrenciler etkinlik düzenleyebiliyor mu?

İzleme yapılan altı üniversiteden üçünde, herhangi bir kulübe üye olmayan öğrencilerin de etkinlik düzenleyebildikleri ancak bunun için rektörlük ya da SKS'lerden birine veya ikisine de dilekçe ile başvurmaları gerektiği bilgisi edinildi. Bir üniversitede şimdiye kadar kulüp dışı gönüllü çalışan bir öğrencinin olmadığı, daha çok yarı zamanlı ücret karşılığında öğrencilerin çalışarak dahil oldukları bilgisi öğrenildi. Bir üniversitede kulübe üye olmayan öğrencilerin etkinlik düzenleyemedikleri gözlemlendi. Bir üniversiteyle ilgiliyse bir bilgi mevcut değil.

12- Kulüp kapanma kriterleri nelerdir? Kapatma kararını kim alır? Kapanan kulübün tekrar açılma imkanı var mı? Bu bilgilere internet üzerinden ulaşılabilir mi?)

İzleme grupları tarafından yapılan izleme çalışmasında, bir üniversitedeki kulüp kapatma kriterlerinin altı net kuralla belirlenmiş halde ve internette ulaşılabilir durumda olduğu tespit edildi. Bu kurallar arasında maddi çıkar sağlama, ayrımcılık yapma, yasalara aykırı olma ve güvenlik tehdidi yaratma gibi durumlar sıralanmakta. Kulüp kapatma yetkisi KSB Yürütme Kurulu'nda. Kapanan kulübün yeterli üye sayısı ile yeniden başvuru yapabileceği ve tekrar açılıp açılmayacağına KSB tarafından karar verildiği bilgisine ulaşıldı. Ancak tekrar açılma ile ilgili bu bilgiye internette ulaşamadığı gözlemlendi.

Bir diğer üniversitedeyse kulüp kapatma kriteri olarak yılda dört etkinlik yapma ve bunların raporlarını verme zorunluluğu konmuş durumda. Bunu yapmayan kulüplerin şube müdürlüğü ve rektörlük tarafından kapatılabildikleri ifade edildi. Ancak bu bilgilerin internette ulaşılabilir olup olmadığı konusunda bir bilgi mevcut değil.

Bir başka üniversitedeyse tüzük dışı faaliyetlerin yapılması halinde kulübün kapatılmasına karar verilebileceği ve bu karar yetkisinin Kültür birimine ait olduğu bilgisi edinildi. Kapanan kulüplerin tekrar açılabilirdiği bilgisi elde edilmekle birlikte hangi kriterlerin gerekli olduğu konusunda net bir bilgi yok. Aynı zamanda bu bilgilere internette ulaşamadığı gözlemciler tarafından tespit edildi.

Gözlemciler tarafından edinilen dikkate değer bir veriye bir üniversitede şimdiye kadar hiçbir kulübün kapanmamış olduğu ve öğrencilerin kulüplerin pek denetlenmediğini söylemeleridir.

İki üniversite ile ilgili ise herhangi bir veri mevcut değildir.

Kulüplerin hangi şartlar altında kapatıldığına yönelik hukuki yapının paylaşımı şeffaf değildir.

13- Üniversite öğrencilerinin SKS / Mediko gibi yerlerde gönüllülük yapma imkanları var mı?

SKS/Mediko gibi yerlerde gönüllülük yapmak konusunda gönüllü gözlemciler tarafından yapılan gözlemlerde, iki üniversitede böyle bir imkanın olduğu; üniversitelerden birinde öğrencilerin kısmi zamanlı çalışarak bunu yapabildikleri; bir diğerinde ise Mediko binası içinde, sağlık hizmetleri hizmet biriminin alt birimi olan gençlik danışma biriminde öğrencilerin gönüllülük yapabildikleri bilgisine ulaşıldı.

Bir üniversitede bu yönde bir talebin olması durumunda bunun yetkililerle görüşülebileceği gözlemcilere ifade edildi. İki üniversiteden böyle bir gönüllülük sisteminin olmadığına dair bilgi geldi. Bir üniversiteyle ilgiliyse herhangi bir bilgi mevcut değil.

14- Aynı amaca yönelik birden fazla kulüp kurulabiliyor mu?

Bu alana yönelik iki üniversiteye dair bilgi edinilebildi. İki üniversiteden bir tanesinde dekanlık altında farklı fakültelerde aynı amaca yönelik kulüplerin kurulabileceği söylendi. Diğer üniversitedeyse kulübün kurulma alanına göre bunun değiştiğini belirttiler. Örneğin gözlemciler tiyatro alanında birçok grup varken gıda alanında rektörlüğün ikinci bir kulüp açılmasına izin vermediği, aynı amaç doğrultusunda bir kulüp kurulup kurulamayacağını alana göre değişiklik gösterdiğini belirttiler. Diğer dört üniversitedeki durum hakkında bir bilgi yoktur.

15- Üniversite öğrencilerinin SKS / Mediko gibi yerlerde maaşlı asistan öğrencilik yapma imkanları var mı?

Öğrencilerin SKS / Mediko gibi yerlerde maaşlı asistan öğrencilik yapma imkanlarıyla ilgili yapılan izleme faaliyetlerinde, farklı üniversitelerdeki farklı uygulamalar aracılığıyla bu konudaki bazı tutarsızlıklar dikkat çekmedi.

Mesela bir üniversitede daha önceden yarı zamanlı çalışan öğrencilerin yeni getirilen bir yasayla çalıştıkları birimlerden çıkartıldıkları gözlemcilere bildirilirken, aynı ildeki diğer bir üniversitede öğrencilerin maaşlı ve yarı zamanlı olarak Mediko'lardaki kayıt ve danışma masalarında çalışabildikleri söylendi. Bu çelişki dikkat çekicidir.

Başka bir üniversitede yapılan izleme faaliyetinde Mediko'ya başvurulması durumunda değerlendirmenin yapılacağı izlemecilere iletilirken, aynı üniversitenin SKS-Spor

biriminde bu şekilde bir çalışma imkanının olduğundan gözlemcilerle bahsedildi. Bir üniversitede yarı zamanlı çalışma durumunun olmadığı bilgisi alınırken, kalan iki üniversite ile ilgili bir bilgi mevcut değil.

16- Bir öğrenci konseyi var mı? Temsilci seçimleri nasıl yapılıyor?

Üniversite bünyesinde bir öğrenci konseyi konusunda yalnızca bir üniversiteden bilgi alınabildi. Yapılan izleme neticesinde söz konusu üniversitede bir öğrenci konseyi olduğu ve bu konseye seçimlerin; sınıfların sınıf temsilcisi, fakültelerin sınıf temsilcileri içinden fakülte temsilcilerini ve fakülteler arası öğrenci konseyini seçmeleri şeklinde olduğu bilgisi elde edildi. Diğer dört ildeki beş üniversite hakkında bu konuda bir bilgi yoktur.

17- Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmelerine ve yetenek ve ilgi alanlarına yönelik ne gibi faaliyetler yapılıyor? (Kurs, sergi, konferans, tiyatro, ...) Ücretsiz mi? Bu bilgiler yazılı biçimde bir yerde – mesela internet sitesinde – mevcut mu?

Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme, ilgi ve yeteneklerine göre düzenlenen faaliyetler konusunda beş ildeki altı üniversitenin hiçbirisiyle ilgili bir bilgi mevcut değil.

18- Spor tesislerinin kullanımı öğrencilere ücretli mi? Ne gibi şartlar aranıyor?

Gönüllü gözlemciler tarafından yapılan izleme faaliyetlerinde spor tesislerinin kullanımına yönelik beş ildeki beş üniversitenin durumuna ilişkin bilgi toplanabildi. Bir üniversiteyle ilgili herhangi bir bilgi mevcut değil.

Gönüllüler tarafından yapılan izlemeler neticesinde iki üniversitede spor tesislerinin ücretsiz olduğu, diğer üç üniversitede tamamen ya da kısmen spor tesisi hizmetlerinin ücretli olduğu tespit edildi. Örneğin bir üniversitede tüm hizmetler ücretliken, bir üniversitede sadece fitness ve yüzme havuzu hizmetinin ücretli olduğu ve diğer üniversitedeyse ücretin tesisten tesise değiştiği görüldü.

Ücretli ya da ücretsiz, spor tesisinden faydalanabilmek için o üniversitenin öğrencisi olmak şartı aranmakta. Ancak bir üniversitede, spor tesisinden yararlanabilmek için sağlıklı olmak koşulu arandığının da bilgisine ulaşıldı. Burada sağlıklı olma ciddi hastalığı olmama olarak tanımlanmış ancak bu ciddi hastalıklar kapsamına nelerin girdiği açık değil. Gözlemciler tarafından aktarılan bilgiye göre spor tesisinden yararlanmak isteyen kişiler kayıt sırasında mini bir muayeneye de tabii tutulmakta. Muayeneye göre kişinin spor tesisinden yararlanıp yararlanamayacağı belirleniyor, ancak kriterler belli değil.

Bunun dışında bir üniversitede yalnızca önceden kayıt yapılmasının gerekli olduğu belirtildi. Bir üniversite ile ilgili ise bilgi yoktur.

C. HİZMET KALİTESİ

1- Kulüp kurmak isteyen gençlerle ve kulüplerde aktif olan gençlerle kim çalışıyor? Birikimi nedir? Yaklaşımı nedir?

Kulüp kurmak isteyen öğrencilerle kimin ya da kimlerin ilgilendiğiyle ilgili izleme faaliyeti yapan izleme yapanların gözlemedikleri doğrultusunda, ilgilenen kişi ya da kurumların yine üniversitelere göre farklılık gösterdiği görülmekte.

Bir üniversitede yapılan izleme faaliyetinde, topluluklardan hem bir memurun ve hemde kulübün alanıyla ilgili eğitimli birinin sorumlu olduğu bilgisi alındı. (örn: Latin dans kulübünün dans hocası varmış gibi)

Bir diğer ildeki uygulamada, kulüp kurmak isteyen ve kulüp içinde çalışan gençlerle öğrenci toplulukları şubesinin ilgilendiği, bu şubenin toplulukların etkinliklerini takip ettiği ve etkinlikler için alınması gereken izinlerle ilgilendikleri görüldü.

Başka bir üniversitede kulüplerden sorumlu kişiler danışman hocalar olarak belirtildi ve bu danışman hocalar kulüplerdeki öğrenciler tarafından seçilmekte.

Bir başka üniversitedeki izleme faaliyeti esnasında gönüllü gözlemciler, konuyu araştırmak adına kulüplerle ilgilenen kişiyle kurdukları ilişkiye dair olumsuz bir tecrübe yaşadıklarını (“fakat kendini tüm fakültenin tek yetkilisi zannediyordu sanırım”) ifade ettiler, daha sonra ilişki kurdukları başka bir kadın görevlidense olumlu bir tavırla bilgi alabildiklerini belirttiler.

İki farklı ildeki iki üniversite içinse herhangi bir bilgi bulunmamakta.

Bu soru çerçevesinde kulüplerden sorumlu kişiler tespit edilse bile bu kişilerin birikimleri konusunda bir bilgiye ulaşmak mümkün olmadı.

2- SKS / Medikoda bilgilendirme için ne kadar zaman ayrılıyor?

SKS/Mediko’larda yapılan izleme faaliyetinde gözlemciler tarafından iki üniversitede, öğrencilerin gün içinde istedikleri zaman ve herhangi bir zaman kısıtlaması olmadan bilgilendirme alabildikleri tespit edildi.

Bir üniversitede gözlemciler tarafından bilgilendirme için ayrılan zamanın görevlinin inisiyatifine kaldığı gözlemlenirken, başka bir üniversitede ise ortalama 3 - 4 dakika zaman ayırabilmelerine ve istenilen bilgileri verebilmelerine karşın bazen var olan yoğunluk nedeniyle bazı soruları geçiştirebildikleri gözlemlendi.

İki üniversite ile ilgili ise herhangi bir gözlem bilgisi mevcut değildir.

3- Yaklaşım nasıl? Genç dostu?

İzleme faaliyeti yapılan yerlerdeki görevlilerin öğrencilere yaklaşımı ile ilgili gözlemlerin görece daha subjektif kriterlere dayandığını söylemek mümkündür. Bir üniversitede yapılan izleme faaliyetinde, görevlinin yaklaşımının sıcak ve genç dostu olduğu ifade edildi.

Bir başka üniversitede SKS'lerdeki yaklaşıma yönelik izleme sırasında gönüllü gözlemciler, hem birinci izleme hem de ikinci izleme sırasında görevli kişinin yaklaşımının çok baştan savma olduğunu, gözlemcilerin sorularını baştan savma yanıtladığını ve o sırada soru soran gözlemcilerle değil başka şeylerle ilgilendiğini belirttiler. Aynı üniversitenin Mediko'sunda ise gözlemciler görece daha iyi sayılabilecek bir yaklaşımla karşılaştıklarını ifade ettiler.

Diğer bir üniversitenin ise hem Mediko'sunda hem de SKS - Spor tesislerinde yapılan izleme faaliyetleri esnasında, birinci ve ikinci izlemelerin ikisinde de, yaklaşımın çok güler yüzlü ve sorunun giderilmesini yönelik olduğu gözlemlendi.

Gönüllüler tarafından gözlem yapılan diğer üniversitede ise, birinci izlemede danışma dışındakilerin tavırlarının genç dostu olduğu, ikinci izlemede ise ne çok iyi ne de çok kötü denebilecek bir yaklaşımın olduğu gönüllü gözlemciler tarafından ifade edildi.

Ancak burada not edilmesi gereken şey "genç dostu" kavramının gözlemciler tarafından objektif kriterlerinin büyük ihtimalle ortak olmadığıdır.

5- Üniversitede sosyal etki araştırması yapılıyor mu? (Psikolojik sorunlara yönelik)

Üniversitelerde psikolojik sorunlara yönelik sosyal etki araştırması yapılıp yapılmadığına dair, izleme faaliyeti ekseninde iki üniversitede böyle bir araştırmanın yapılmadığı bilgisi edinilmiştir. ancak bir üniversitede psikolojik rehberlik ve danışma birimi tarafından, bu birime başvuran öğrencilerle ilgili istatistiksel bilgi tutulduğuna dair bilgi alındı. Diğer dört üniversite ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

6- Öğrencilere sahip olacakları mesleğe ilişkin iş imkanlarından haberdar etmek için faaliyetler yapılıyor mu? Kariyer Planlama Merkezi var mı?

Üniversite bünyesinde kariyer planlama için merkezlerin olup olmadığına dair yapılan izleme faaliyeti neticesinde gönüllü gözlemciler tarafından, bir üniversitede böyle bir kariyer planlama merkezi olduğu, bir başka üniversitede ise kariyer planlama merkezi olmadığı yönünde cevaplar alındı. Diğer dört üniversite ile ilgili ise herhangi bir bilgi mevcut değil.

D. TOPLUMSAL CİNSİYET

1- Kulüplere üye toplam öğrenci sayısına ulaşabiliyor mu? Üyelerin kaç kadın kaç erkek biliyor muyuz?

Kulüplere üye öğrenci sayısına ulaşılabilen tek üniversitede, kulüplere toplamda yedi bin kişinin üye olduğu saptanmasına karşın, bu öğrencilerden kaçının kadın kaçının erkek öğrenci olduğu hakkında bir bilgiye erişilemedi Diğer beş üniversitede ise gönüllü gözlemciler ne kulüplere üye öğrenci sayısı hakkında ne de kulüplerdeki kadın erkek öğrenci sayısı hakkında bir bilgi elde edilemedi.

E. SAĞLIK HAKKI

1- Üniversitede gençlere yönelik bir sağlık merkezi var mı? Ücretsiz mi?

Üniversitede gençlere yönelik bir sağlık merkezine yönelik gönüllüler tarafından yapılan izleme faaliyetinde altı üniversite içinden, bilgi alınabilen dört üniversitenin dördünde de öğrencilerin faydalanabilecekleri bir sağlık merkezinin mevcut olduğu gözlemlendi. İki üniversitede öğrenciler için sağlık merkezi hizmet verirken, bir üniversitede öğrenciler hem Mediko-sosyal hem üniversitenin tıp fakültesine bağlı araştırma hastanesinden, bir üniversitede ise (Mediko olmadığından) öğrenciler üniversitenin araştırma hastanesinden yararlanabiliyorlar.

Bilgi alınabilen dört üniversiteden üçünde sağlık hizmetleri ücretsiz veriliyor. Bir üniversitede ise muhasebede mutemedi parası olarak 1 liralık bir ücret verildiği belirtilmiştir. Öğrencilere ücretsiz sağlık hizmeti verilen üniversitelerden bir tanesinde ise herhangi bir güvencesi olmayan öğrenciler okulun sağladığı sağlık karnesinden faydalanabiliyor.

İki üniversite hakkında bir bilgi yoktur.

2- Sağlık Merkezinde çalışan personel sayısı nedir? Sağlık Merkezinde hangi poliklinikler var?

Bir üniversitede kapanma ihtimalinden dolayı sağlık merkezinde çalışan sayısının az olduğu ve bu sayının 20 olduğu bilgisi alındı. Bu sağlık merkezinde bünyesinde ise: aile hekimliği polikliniği, çocuk polikliniği, psikiyatri polikliniği, halk sağlığı polikliniği ve göğüs hastalıkları polikliniklerinin olduğu tespit edildi.

Bir üniversitenin sağlık merkezinde ise sadece 5 tane doktor olduğu tespit edildi. Bununla birlikte; dahiliye, diş, kulak-burun-boğaz ve psikoloji poliklinikleri olduğu görüldü.

Gönüllü gözlemciler tarafından yapılan izleme faaliyeti sonucu bir üniversitedeki sağlık merkezinde çalışan kişi sayısı hakkında ayrıntılı bilgi almak mümkün oldu. Buna göre; göz, diş ve radyoloji poliklinikleri olan sağlık merkezinde, 3 uzman doktor, 4 pratisyen hekim, 5 diş hekimi, 2 psikolog, 2 biyolog, 1 laborant, 6 hemşire, 2 sağlık teknisyeni, 2 çevre-sağlık teknisyeni, 4 memur, 3 hizmetli, 1 şoför, 1 kantin görevlisi olmak üzere toplam 35 çalışıyor. Aynı zamanda bu üniversitede: diş, göz, psikiyatri, psikolojik danışmanlık, kulak burun boğaz poliklinikleri ile röntgen çekim (radyoloji) ve laboratuvar olduğu tespit edildi.

Diğer bir üniversitede gözlemciler tarafından bildirildiği haliyle: Ana Kampüs sağlık hizmetlerinde; 1 dahiliye uzmanı, 1 psikiyatri uzmanı 1 çocuk hastalıkları uzmanı, 3 pratisyen hekim, 1 cildiye uzmanı, 2 diş hekimi, 1 psikolog, 1 aile hekimi. 2. Kampüs sağlık hizmetlerinde; 2 diş hekimi, 2 pratisyen hekim. 3. Kampüs sağlık hizmetlerinde 1 diş hekimi. 4. ve 5. Kampüs sağlık odalarında birer hemşire bulunmakta.

Bir diğerinde kaç kişinin çalıştığı bilgisi elde olmamasına karşın, gözlemcilerin tespit edebildiği kadarıyla, diş, psikolojik danışmanlık ve göz poliklinikleri olduğu görüldü.

Altıncı üniversitede ise ne sağlık merkezindeki çalışan sayısı ne de poliklinik sayısı ile ilgili gözlemciler tarafından aktarılan bir bilgi yoktur.

3- Öğrencinin tedavi olabilmesi şartlar aranıyor mu? Neler? (SSK, Bağ kur güvenceleri veya sağlık karnesi gibi)

Öğrencinin üniversite bünyesindeki hastanelerden ya da sağlık merkezlerinden yararlanabilmesi için hangi şartların olması gerektiği ile ilgili gönüllüler tarafından yapılan izlemelerde tedavi ve ilaç yazımı ile ilgili uygulamalarda farklı sonuçlar elde edildi.

Gözlemciler tarafından bilgi toplanabilen dört ildeki beş üniversitede tedavi olmak için o üniversitenin öğrencisi olması dışında herhangi bir şart aranmıyor. SSK ve Bağkur'dan sağlık güvencesi olan öğrenciler direkt tedavi olabiliyorlar ancak öğrencinin böyle bir sağlık güvencesi olmaması durumunda üniversite tarafından öğrenciye bir sağlık karnesi sağlanıyor ve öğrenci tedavisini görebiliyor.

Ancak gözlem yapılan üniversitelerden birinde ilaç parasının öğrencinin kendisi tarafından ödenmesi gerektiği belirtilirken, diğer bir üniversitede SSK ve Bağkur'a reçete yazılmadığı belirtiliyor.

Bir üniversite ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değil.

4- Öğrencilere ilaç, gözlük gibi ihtiyaçlarını sağlamak üzere ne gibi hizmetler sunuluyor?

Öğrencilerin ilaç, gözlük vb ihtiyaçlarının ne kadarının nasıl karşılandığı ile ilgili yapılan izleme çalışmasında aşağıdaki bilgiler tespit edildi.

Bir üniversitede okulda eczaneden öğrenciler masrafın %10'unu ödeyerek yararlanabiliyorlar.

Bir başka üniversitedeki uygulamada öğrenci, okul tarafından verilen Öğrenci Sağlık Karnesine ya da Bağkur güvencesine sahipse üniversite tarafından ilaç, gözlük vb masrafların % 90'ı karşılanıyor. Ancak öğrenci SSK güvencesine sahipse ihtiyaçları okul tarafından karşılanmıyor.

Bir diğer üniversitede, üniversitenin anlaşmalı olduğu eczanelerden sadece öğrenci karnesi ile ilaçlar ücretsiz temin edilebiliyor.

Diğer bir üniversitede tedavi yapılıyor ancak ilaçlar konusunda üniversite tarafından herhangi bir hizmet verilmiyor.

Altıncı üniversitenin bu konudaki uygulamalarına dair herhangi bir bilgi mevcut değil.

5- Öğrencilere yönelik rutin sağlık kontrolleri yapılıyor mu? Ne sıklıkta?

Yapılan izlemeler neticesinde, öğrencilere yönelik rutin sağlık kontrollerinin yalnızca iki üniversitede yapıldığı belirlendi. Bu üniversitelerden birinde bu kontrollerin başvuruya göre yapıldığı belirtildi.

Üç üniversitede ise böyle bir uygulamanın olmadığı tespit edildi. Hatta bir üniversitede gözlemciler, görevlilerin bu konudan habersiz olduklarından net bir yanıt veremediklerini iletiler.

Bir üniversite ile ilgili ise herhangi bir bilgi mevcut değildir.

F. EĞİTİM HAKKI

1- Burs olanakları var mı? Kaç kişiye burs sağlanıyor? Burs olanakları konusunda bilgilendirme ve yönlendirme konusunda ne gibi çalışmalar var?

Burs olanakları konusunda izlemeciler tarafından iki üniversite ile ilgili bilgi edinilebildi.

Bu üniversitelerden birinde ilk izlemede, yemek ve yarı zamanlı çalışma bursunun olduğu ve bu çalışma bursunun 500 kişiye verildiği bilgisi edinildi ancak ikinci izlemede sadece yemek bursu olduğu bilgisi ile karşılaşıldı.

Diğer üniversitede ise şirketlerin üniversiteye verdiği kontenjana göre burs olanaklarının oluştuğundan ve ÖSS derecesine bağlı olarak başarı bursları verildiğinden bahsedildi. Ayrıca okulun yemek bursu da verdiği bilinmekte. Ancak kaç kişinin bu burstan yararlandığına ilişkin bir bilgiye ulaşılamadı.

Diğer üç ildeki dört üniversitenin burs olanakları ile ilgili ise herhangi bir bilgi mevcut değildir.